

การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด
สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

โดย

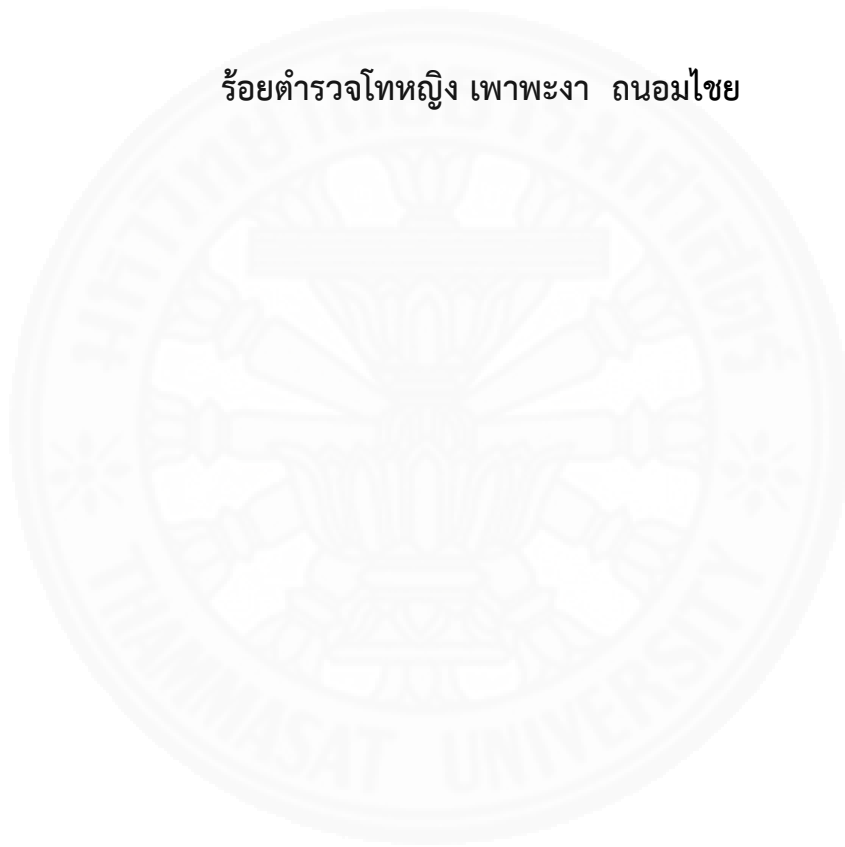
ร้อยตำรวจโทหญิง เพาพะงา ถนอมไชย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด
สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

โดย

ร้อยตำรวจโทหญิง เพาพะงา ถนอมไชย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

STUDY ON THE DIFFERENCE OF NARCOTICS POLICY.
THE GOVERNMENT OF THAKSIN SHINAWATRA AND ABHISIT
VEJAJIVA THE GOVERNMENT OF CASE STUDY OF THE POLICE
FORCE IN TRAT PROVINCE.

BY

POL.LT. POWPANGA THANORMCHAI

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

ร้อยตำรวจโทหญิงเพาพะงา ถนนอมไชย

เรื่อง

การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร
กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิตา กมลเวชช)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลัย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด
ชื่อผู้เขียน	ร้อยตำรวจโทหญิง เพาพะงา ถนนอมไชย
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติดสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ศึกษาความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะและศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และเสนอทางออกของนโยบายการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การศึกษานี้ เป็นการศึกษเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตามผลการศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติดสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คือ

1. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันไป ด้านสภาพแวดล้อม/บริบททางการเมืองก็นับเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยที่สภาพแวดล้อม/บริบทรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นลำดับต้น ๆ แต่รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไม่ได้จัดวางไว้เป็นลำดับต้น ๆ ยังทำให้เห็นได้ว่าพรรคการเมืองที่เป็นแกนนำรัฐบาลมีอิทธิพลอย่างมากในการจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ว่าจะเน้นหนักนโยบายใดเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า ความสำคัญของการนำนโยบายสาธารณะ (Public Policy Implementation) ไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นการส่งผลให้นโยบายของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมโดยรวมได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพลอันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้ โดยควรให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายอย่างสัมพันธ์กัน ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการข้าราชการ และผู้ได้รับผลจากนโยบาย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วอลเตอร์ วิลเลียม (Walter Williams) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แต่ไหนเพียงใด เนื่องจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพลอันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้

2. การศึกษาการสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่แตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากการมุ่งเน้นสร้างความชอบธรรมในด้านที่แตกต่างกัน โดยที่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญอย่างมากเพราะพรรคไทยรักไทยได้วางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้ เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรคเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเป็นอัตลักษณ์ของพรรคไทยรักไทยที่ประชาชนสามารถจดจำได้ ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก และเป็นแบบแผนที่ใช้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมาก แต่ในส่วนนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ แต่ให้ความสำคัญเรื่องอื่นแทน ทำให้อัตลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดน้อย ไม่เป็นที่จดจำของประชาชน และไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ โอลินมา คงตะแบก หน้าที่ประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบาย ของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ เนื่องจากการวางยุทธศาสตร์และนโยบายการปราบปรามยาเสพติด ของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรคเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และ การเป็นอัตลักษณ์ของพรรค ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก

3. ความแตกต่างกันของสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อีกประการหนึ่งคือ การสร้างควมมีอำนาจทางศีลธรรมในประเทศไทย โดยสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด แบบใช้ความ รุนแรง ซึ่งก็ใช้ได้ผลในประเทศไทย และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในรูปแบบนี้มี ประสิทธิภาพมาก ส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหายาเสพติดไปได้ไม่น้อยเลยทีเดียว แต่ใน ส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มี การขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ ความรุนแรง ส่งผลต่อการมีอำนาจทางศีลธรรม (ความชอบธรรม) สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำ ทางการเมืองในการปกครองบริหาร แต่แก้ไขปัญหายาได้ไม่เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผล ให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพรสแมน และวินดาฟสกี (Pressman and Wildavsky) เห็นว่าการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการเพียงครั้งหนึ่ง ของจำนวนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของโครงการก็ยังถือว่าเป็นความล้มเหลว เนื่องจากรัฐบาล ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มี การขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำ ทางการเมืองในการปกครองบริหาร แต่แก้ไขปัญหายาได้ไม่เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก

จากการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดนั้นมีความสำคัญมาก ควรมีนโยบายเพื่อ สนับสนุนให้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรมีการจับตารวบจับและกวาดล้างผู้ค้าและผู้ เสพยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีมานานแล้วยังไม่ถูกแก้ไขอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มียุทธศาสตร์หรือนโยบายมาสนับสนุนให้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง และให้ปัญหายา เสพติดหมดสิ้นไปในประเทศไทย

2. นโยบายการปราบปรามยาเสพติดให้หมดสิ้นไปในประเทศ ควรมีหลายหน่วยงาน ร่วมมือกัน ด้วยความสามัคคี ต้องมีการกดดันเชิงนโยบาย เพื่อให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ถึง เป้าหมายที่ตั้งไว้ในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้ซึ่งประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปราบปราม ยาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด ควรศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ หน่วยงาน เพื่อผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ โดยรูปแบบในการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องการปราบปรามคดียาเสพติดและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิจัยเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

2. การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด ควรศึกษาการจํานวนกลุ่มตัวอย่าง ที่พอเหมาะ ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพื่อผลของการวิจัยที่น่าเชื่อถือ โดยรูปแบบในการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องการปราบปรามคดียาเสพติดและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิจัยเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

คำสำคัญ: นโยบายการปราบปรามยาเสพติด, กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

Independent Study Title	STUDY ON THE DIFFERENCE OF NARCOTICS POLICY THE GOVERNMENT OF THAKSIN SHINAWATRA AND ABHISIT VEJJAJIVA THE GOVERNMENT OF CASE STUDY OF THE POLICE FORCE IN TRAT PROVINCE.
Author	Pol.Lt. Powpanga Thanormchai
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Wasan Lueangpraphat,Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

Subject study “the Difference of Narcotics Policy. The government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra and the government of Mr.Abhisit Vejjajiva case study of the police force in Trat province” The purpose is to study the difference between anti-narcotic policies during Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra government and Mr.Abhisit Vejjajiva, study the differences in the implementation of anti-narcotics policies in the days of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra and Mr.Abhisit Vejjajiva government and study factors that are important factors in the effectiveness of drug prevention and suppression during Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra government and Mr.Abhisit Vejjajiva and propose solutions to the problem of drug prevention and suppression. This study is a qualitative study Analyze data obtained from research papers and in-depth interviews. The results are as follows.

Factors contributing to the effectiveness of drug prevention and suppression during Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra government and Mr.Abhisit Vejjajiva

According to the study of the difference in drug policy between the government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra and Mr. Abhisit Vejjajiva, the government, a case study of Trat Provincial Police

1. Both the coalition government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra (Thai Rak Thai) and the government of Mr.Abhisit Vejjajiva (Democrat Party) have significant causes for the effectiveness of drug prevention and suppression. Go Environmental / political context is one factor. That affects the effectiveness of drug prevention and suppression. The environment / context of the government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra (Thai Rak Thai Party) has placed the priority of the drug suppression policy in the first place. But the government of Mr.Abhisit Vejjajiva (Democrat Party) has put the priority of narcotics suppression policy is not placed in the first place. It also makes it clear that the government-led political party has a great influence on the priority that will focus on which policy is critical. It can be said. The importance of public policy implementation is something the government should focus on. This will result in greater public policy response to the needs of people and society as a whole. The policy implementation. It is complicated. And many organizations and individuals from all walks of life work together. Or have the role and influence that resulted in the successful implementation of the policy or the failure of it. It should focus on all parties in the political, bureaucratic and civil servants. And those affected by the policy, respectively, aligned with the concept of Walter Williams, said that the implementation of the policy is a study of whether organizations, individuals or groups of individuals involved can lead and motivate official resources. Administer the ensemble Do you meet the stated policy? Due to policy implementation. It is complicated. And many organizations and individuals from all walks of life work together. Or have the role and influence that resulted in the successful implementation of the policy or the failure of it.

2. The study of the causes of the effectiveness of drug prevention and suppression during the government of Pol.Lt.Gen.Thaksin. Shinawatra and Mr.Abhisit Vejjajiva are different. This is due to the focus on differentiating righteousness. The government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra set the policy of emphasizing the legitimacy of drug prevention and suppression as very important because the Thai

Rak Thai Party has set a strategy for this policy. Outstanding work / strengths of the party to create a positive image. And the identity of the Thai Rak Thai people can be recognized, which is a lot of satisfaction to the people. And the map works very efficiently. But in the policy against narcotics in the government of Mr. Abhisit Vejjajiva defines policies with emphasis on the legitimacy of drug prevention and suppression. But focus on other issues instead. The Democrat's identity in the narcotics suppression is minimal. Not recognized by the people and it does not satisfy the public as it should. Because the effectiveness of drug abuse is very low. This is in line with the concept of Anakha (2012). One of the key functions of the government is to meet the demand. Correcting problems or conditions that are thought to be a public problem, often in the form of public policy or public policy. Since the establishment of the Pol. Lt. Gen. Thaksin Shinawatra government's strategy and policy on narcotics suppression, the party's strengths and strengths have created a positive image. And the identity of the party. This creates a lot of satisfaction for the people.

3. Differences in cause and effect of drug prevention and suppression during the government of Pol. Lt. Gen. Thaksin Shinawatra and Mr. Abhisit Vejjajiva are another. Creating moral authority in Thailand By the time, the government of Pol. Lt. Gen. Thaksin Shinawatra had a serious and decisive crackdown on drugs. By opening up the war on drugs. Violence It works in Thailand. And this drug prevention and suppression is very effective. As a result, Thailand was out of the drug problem quite a lot. But in the government of Mr. Abhisit Vejjajiva, there is a drive to solve the problem of non-violence. Affect moral authority. (Righteousness) creates a positive image for the leader. Political administration But the problem is not resolved. And not effective enough As a result, Thailand was a time when the drug was pandemic. In line with the concept of Pressman and Wildavsky, it is seen that half of all targets set in the project target are considered failures. Because the government of Mr. Abhisit Vejjajiva has driven the program to solve the problem of non-violence. Create a positive image for leaders. Political administration But the problem is not resolved. And not effective enough As a result, Thailand was a time when the drug was heavily epidemic.

Based on research. Suggestions are as follows.

1. The prevention and suppression of narcotics is very important. There should be a policy to encourage more effective work. And there should be a serious arrest, detention and clearance of traffickers and drug users. Because the drug problem is a long time, it has not been fully resolved. Because there are no strategies or policies to support the serious crackdown. And the drug problem in Thailand.

2. Narcotics suppression policy in the country. There should be several agencies collaborating. With harmony there must be policy pressure. To be motivated to achieve the goals set in a given period of time. To obtain effectiveness and effectiveness in drug suppression.

Suggestions for the next research.

1. Study of the differences in narcotics suppression policies. The government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra and the government of Mr.Apsit Vejjajiva case study of the police force in Trat province. It should be studied by several relevant agencies for reliable research. The model of qualitative research is to explore the opinions of those involved, the suppression of narcotics, and the benefits of research for the improvement and development.

2. A study of differences in narcotics suppression policies. The government of Pol.Lt.Gen.Thaksin Shinawatra and the government of Mr.Apsit Vejjajiva case study of the police force in Trat province. Study the sample size is not too small or too small. For the result of reliable research. The model of qualitative research is to explore the opinions of those involved, the suppression of narcotics, and the benefits of research for the improvement and development.

Keywords: The Police Force In Trat Province, Narcotics Narcotics Policy

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครองสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ เนื่องด้วยได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์จากคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน อีกทั้งสามารถทำเสร็จล่วงหน้าได้เนื่องจากการอนุเคราะห์และการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิวดา กมลเวช ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ รวมถึงได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับการค้นคว้าอิสระอย่างมากมาย ทำให้รายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ตามหลักการวิจัย ขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอพระคุณ คณาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณ บุคลากร หน่วยงานต่างๆในภาคส่วนการศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล การสืบค้นข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่งานค้นคว้าอิสระอันได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำโครงการคณะรัฐศาสตร์ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สุดท้ายหากงานค้นคว้าอิสระนี้มีข้อผิดพลาดประการใดทางผู้วิจัยขออภัยมา ณ โอกาสนี้

ร้อยตำรวจโทหญิง เพาพะงา ถนนมไชย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	6
2.2 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ	10
2.3 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัยนายทักษิณ	25
2.4 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัยนายอภิสิทธิ์	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27

	(11)
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	31
3.2 แบบแผนการวิจัย	31
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการศึกษา	34
ตอนที่ 1 ความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	34
ตอนที่ 2 ความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	42
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	58
5.1 สรุป	58
5.2 อภิปรายผล	64
5.3 ข้อเสนอแนะ	70
รายการอ้างอิง	71
ประวัติผู้เขียน	74

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทยเริ่มมีการปราบปรามยาเสพติด มาตั้งแต่รัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวเมื่อประมาณ 650 ปีมาแล้วซึ่งในสมัยนั้น ผิ่น คือ สิ่งเสพติดที่คนไทยรู้จักเป็นครั้งแรกโดยมีกฎหมายบัญญัติการห้ามซื้อ ห้ามขาย เสพผิ่นไว้อย่างชัดเจน แต่ห้ามได้เฉพาะแต่ในเขตกรุงศรีอยุธยาเท่านั้น เพราะเจ้าหัวเมืองที่อยู่ห่างไกลบางแห่งก็ติดผิ่น และผูกขาดการจำหน่ายเองอีกด้วย ด้วยเหตุนี้การแก้ไขปัญหามิฉะนั้นจึงไม่สามารถหมดไปจากประเทศไทยได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 คณะปฏิวัติซึ่งปกครองประเทศไทย มีความเห็นว่าการเสพผิ่นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงมีประกาศให้เลิกการเสพผิ่นและจำหน่ายผิ่นทั่วราชอาณาจักร โดยกำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จสิ้นภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2502 โดยรัฐบาลได้นำผู้ที่ติดผิ่นเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2502 รัฐบาลได้มีการประกาศให้การเสพและการจำหน่ายผิ่นในประเทศไทยเป็นเรื่องสิ่งที่ผิดกฎหมาย มีการปราบปรามอย่างเด็ดขาดโดยการประหารทั้งผู้เสพและผู้ค้ายาแต่ปัญหายาเสพติดก็ยังคงไม่หมดไปจากประเทศ เพียงแต่การซื้อขายนี้อาจมีการดำเนินการซ่อนเร้นและมีวิธีการที่ลึกลับซึ่งแยบยลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นยาเสพติดประเภทอื่น ๆ อีกจำนวนมาก¹

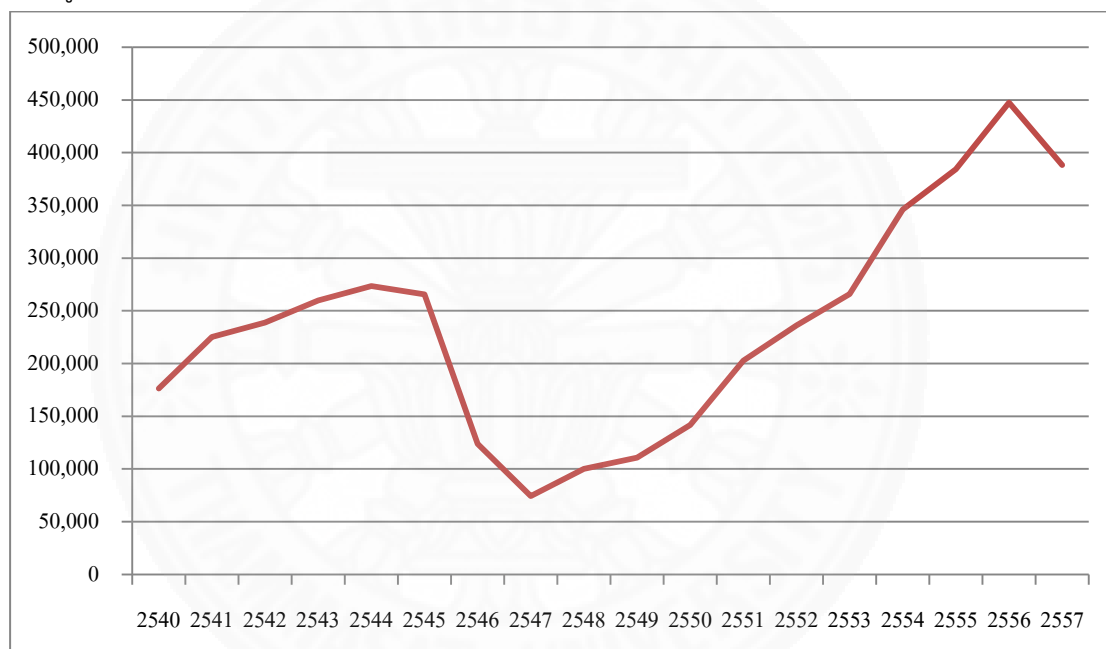
ปัญหายาเสพติด ได้อยู่คู่กับประเทศไทยมาเป็นเวลานาน การดำรงอยู่ของปัญหายาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อหลายประการต่อประเทศ ทั้งการเกิดความไม่สงบในสังคม ภาวะเศรษฐกิจถดถอยและระดับประเทศ รวมถึงการทำลายทรัพยากรบุคคลให้กลายเป็นบุคคลที่ไร้คุณภาพเป็นภาระที่สังคมจะต้องแบกรับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนับวันปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทั้งการขยายการยึดครองพื้นที่การแพร่ระบาด ความหลากหลายและซับซ้อนของตัวยามีรายงานสถิติผู้เข้ารับการบำบัดรักษา พบว่าอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดมีความแตกต่างกันตามชนิดของยาเสพติดเช่น ผู้ที่เสพเฮโรอีน ส่วนใหญ่จะเริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 15-19 ปี ผู้ที่เสพผิ่นส่วนใหญ่จะเริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 20-24 ปี ขณะที่ผู้เสพกัญชา ส่วนใหญ่จะเริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 15-19 ปี อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาโดยรวมจะเห็นว่ากลุ่มเป้าหมายที่ใช้ยาเสพติดทุกชนิดจะเริ่มใช้ในวัยเด็กหรือเยาวชนแทบทั้งสิ้น และมีแนวโน้มอายุที่จะเริ่มใช้ยาเสพติดลดลงโดยตลอด ในด้านพฤติกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ผ่านมาเด็กและเยาวชนจะมี

¹ สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลคุณภาพ, “การแพร่ระบาดของยาเสพติดในรอบ 10ปี,” http://www.hiso.or.th/hiso/tonkit/tonkits_18.php (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559).

พฤติกรรมในการเสพเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันพบว่าในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้จ่ายได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการค้าด้วย จากเหตุผลหลายประการ ได้แก่ เพื่อให้สามารถมีयाเสพติดได้ ความสะดวก การหาเงินเพื่อไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ รวมทั้งใช้จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือยเพื่อสนองความต้องการของตนเอง²

สังคมไทยปัจจุบันปัญหาเสพติดนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้พยายามหาแนวทางแก้ปัญหา แต่ยังคงพบว่ายังทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ดังรายงานสถิติคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2540-2557 ดังแผนภูมิที่ 1.1

แผนภูมิที่ 1.1 จำนวนคดีอาญาประเภทความผิด คดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2540-2557

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอ้างจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558

จากแผนภูมิจะเห็นว่าปัจจุบันการจับกุม คดียาเสพติดทั่วประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่หากย้อนกลับไปเมื่อ 2546 ซึ่งเป็นช่วงที่พรรคไทยรักไทย นำโดยนายทักษิณ ชินวัตร จะเห็นว่าเป็นช่วงที่มีคดียาเสพติดที่น้อยที่สุดเป็นประวัติการณ์นับว่าเป็นการแก้ปัญหาเสพติดที่เด็ดขาดและโดดเด่น การแก้ไขปัญหายาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรจึงส่งผลให้ปัญหายาเสพติดได้

² สำนักงานแรงงาน จังหวัดตราด, “สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ,” <http://trat.mol.go.th/node/271> (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559).

ถูกหยิบยกมาเป็นหนึ่งในนโยบายหลักในการหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ว่าจะจัดการแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

หลังจากนั้นเมื่อเข้าสู่ ปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤติ การเมืองไทยได้เกิดรัฐประหาร เกิดการประท้วงของหลายฝ่ายทั้งหลายเมืองใหญ่ และในกรุงเทพฯ ส่งผลให้ขาดการปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็เริ่มพุ่งสูงขึ้นตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปี 2551 ขบวนการจับกุมยาเสพติดทุกประเภทของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศไทยปรากฏเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวัน จนกระทั่งมีการเลือกตั้งและเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเป็นพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งนำโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยเน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกมิติ ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน คือ รั้วชายแดน รั้วชุมชน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว ซึ่งได้เน้นเป็นพิเศษในพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมณฑล และจังหวัดชายแดนภาคใต้³

จากความพยายามในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตั้งแต่อดีต จนมาถึงยุคสมัยที่การปราบปรามยาเสพติดมีความโดดเด่น ซึ่งเป็นช่วงรัฐบาลพรรคไทยรักไทย นำโดย นายทักษิณ ชินวัตร และได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารประเทศมาเป็นพรรคประชาธิปัตย์ นำโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะที่ได้มีนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยเน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยนโยบายที่โดดเด่นของ 2 รัฐบาลซึ่งเป็นพรรคการเมืองใหญ่ของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเปรียบเทียบความแตกต่างของนโยบาย วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1.2 คำถามวิจัย

1. นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความแตกต่างกันอย่างไร

2. การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะแตกต่างกันอย่างไร

3. สาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แก่สาเหตุใดบ้าง

³ กระทรวงยุติธรรม, “รัฐบาลรุกยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2556,” <http://moj.go.th/en/moj> (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559).

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1.4 สมมติฐานการวิจัย

แนวทางการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากรได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด เพื่อเป็นตัวแทนในการให้สัมภาษณ์
2. ด้านเนื้อหางานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษานโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบาย หมายถึง นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร หมายถึง การปฏิบัติตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในระหว่างปี พ.ศ.2544-2548 กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
หมายถึง การปฏิบัตินโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในระหว่างปี พ.ศ.2551-2554
กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

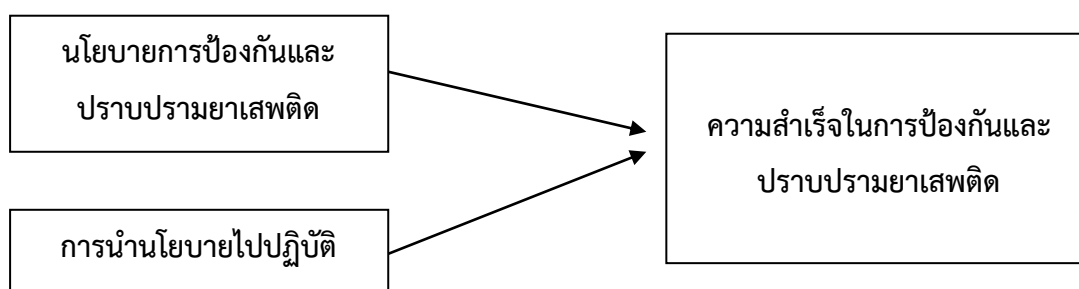
ความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หมายถึง ความสำเร็จของการ
ปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกรณีศึกษา กอง
บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้การปราบปรามยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับชุมชน การป้องกันและปราบปรามระดับประเทศ
2. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติดได้นำไปปรับปรุงพัฒนา นโยบาย และพัฒนาการนำนโยบายไปปฏิบัติให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นนโยบายที่พรรคการเมืองต่าง ๆ
ได้หยิบยกมาเป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีจุดเด่นที่แตกต่างกันดังนั้นเมื่อ
ได้รับการเลือกตั้งแล้ว การนำนโยบายไปปฏิบัติก็มีความสำคัญไม่แพ้ตัวนโยบายอีกทั้งยังมีผลโดยตรง
ต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนโยบายนั้น ๆ ด้วย ถึงแม้ว่านโยบายนั้นจะมีความถูกต้อง
สมบูรณ์เพียงใด ถ้าหากไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้ นโยบายนั้น
ก็ไม่ได้เกิดประโยชน์

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดตราด” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัย นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก คือ กำหนดให้การแก้ไขและป้องกันปัญหา ยาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการ บำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

แนวทางการเอาชนะยาเสพติดตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด มุ่งการ ดำเนินยุทธศาสตร์ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชาติทุกภาคส่วน โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ เพื่อเป็นรากฐานการนำไปสู่ความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหา ใช้หลักเมตตาธรรมในการตัดวงจรด้าน ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบและเดือดร้อนมากที่สุด จำเป็นต้องได้รับการ เยียวยารักษาโดยเร่งด่วนอันเป็นการคืนคนดีสู่ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติด้วยความ เข้มแข็งและกระบวนการมีส่วนร่วมของพลังสังคมและพลังชุมชน

การตัดวงจรกลุ่มเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ ด้วยการแก้ปัญหากลุ่มเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน

การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา

1. มอบกระทรวงศึกษาธิการจัดทำข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานการศึกษา กทม. กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการดำเนินโครงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยใช้ ครูตำรวจ ครูพละ เข้าดำเนินการป้องกันยาเสพติดในชั้นเรียน

2. มอบศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร สํารวจข้อมูลความร่วมมือของวิทยากรเพื่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เช่น ครู D.A.R.E ครูตำรวจรูปแบบอื่น ๆ ครูพละ ฯลฯ ที่ปฏิบัติงานด้านเผยแพร่ความรู้ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา โดยดำเนินการคัดเลือก และดำเนินการอบรมตามหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน

3. มอบศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร สนับสนุนครูตำรวจ ปฏิบัติงานอบรมในโรงเรียนเป้าหมายที่กำหนด และประสานงานกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

4. มอบศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร สนับสนุนครูพละประจำโรงเรียน มีบทบาทสอนศาสนา สร้างคุณธรรม และสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียน สำหรับศาสนาอื่น พิจารณาประยุกต์ตามหลักการเดียวกัน

5. มอบกระทรวงศึกษาธิการบรรจุการสอนทักษะชีวิตและสร้างเจตคติป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ

6. จัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมายเสริมสร้างการป้องกัน โดย

- มอบสถานีตำรวจทุกแห่งจัดตำรวจปฏิบัติหน้าที่ประจำโรงเรียนโดยเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสถานีตำรวจในพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดไม่ให้เข้าสู่โรงเรียน

- มอบศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร จัดตั้งศูนย์เครือข่ายพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาในระดับจังหวัดทุกจังหวัด โดยมอบกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการสร้างและพัฒนาพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนฯ ให้ได้ในจำนวนที่พอเพียงทุกจังหวัด

- มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่นของโครงการ To be number one ให้ครอบคลุมสถานศึกษา และมีการจัดกิจกรรมด้านให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง/พฤติกรรมเสพออย่างต่อเนือง

- มอบศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร่วมกับสถานศึกษาเป้าหมายในพื้นที่จัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่ายสานสายใยครอบครัว โครงการสร้างจิตอาสา เป็นต้น โดยรูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คำนึงถึงความพร้อมศักยภาพในพื้นที่ และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

- มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษาเป็น ศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมของเยาวชนในจังหวัด รวมทั้ง จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนใน ทุกจังหวัด ได้แก่ ลานกีฬา ลานดนตรี การประกวดเชิงสร้างสรรค์ โครงการบ้านหลังเรียน ฯลฯ

- มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมกิจกรรมการก่อตั้งหน่วยลูกเสือ - เนตรนารี ด้านภยยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างทัศนคติแก่เยาวชน

กลยุทธ์การดำเนินงานของรัฐบาล รัฐบาลถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง และน้อมนำกระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะ ยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญ ที่จะดำเนินการ คือ **7 แผน 4 ปรับ 3 หลัก 6 เร่ง** เพื่อเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

7 แผน ประกอบด้วย

- แผนที่ 1 แผนสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด
- แผนที่ 2 แผนการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)
- แผนที่ 3 แผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand)
- แผนที่ 4 แผนการปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย
- แผนที่ 5 แผนความร่วมมือระหว่างประเทศ
- แผนที่ 6 แผนสกัดกั้นยาเสพติด
- แผนที่ 7 แผนบริหารจัดการแบบบูรณาการ

4 ปรับ ประกอบด้วย

- ปรับที่ 1 ปรับปรุงข้อมูล การข่าวให้ถูกต้อง ทันสมัย
- ปรับที่ 2 ปรับบทบาท พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ปรับที่ 3 ปรับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ
- ปรับที่ 4 ปรับทัศนคติของสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

3 หลัก ประกอบด้วย

- หลักที่ 1 หลักการแก้ไขปัญหายาโดยใช้หลักเมตตา ความรักในเพื่อนมนุษย์ อยากเห็นคนผิดกลับตัวเป็นคนดี คืนความรักให้ครอบครัว คืนสุขให้ชุมชน
- หลักที่ 2 ยึดหลักนิติธรรม ใช้การบำบัด ป้องกัน ควบคุมการปราบปราม
- หลักที่ 3 หลักแก้ปัญหาโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง หรือ Area Approach

6 เร่ง ประกอบด้วย

เร่งที่ 1 เร่งดำเนินการในด้านข้อมูล ปัญหา

เร่งที่ 2 เร่งลดจำนวนผู้เสียหายจากหมู่บ้าน/ชุมชน

เร่งที่ 3 เร่งแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศและการสกัดกั้น

ยาเสพติด

เร่งที่ 4 เร่งปราบปรามผู้ค้า ลดความเดือดร้อนของประชาชนจาก

ปัญหายาเสพติด

เร่งที่ 5 เร่งแก้ไขปัญหายาเวยชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา ที่เป็นความหวังใจของพ่อแม่ผู้ปกครองทั่วประเทศ จะเร่งให้ทุกจังหวัดเข้มงวด กวดขันพื้นที่เสี่ยง ปักจยเสี่ยงที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับชุมชนและสังคม ที่สำคัญ ได้แก่ สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุมของเวยชน การรวมกลุ่มรถซึ่งตามท้องถนน การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเวยชนกลุ่มเสี่ยง และมีผลต่อประชาชนผู้บริโภค นอกจากนี้ จะเร่งสร้างระบบป้องกัน และเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาในทุกจังหวัด เพื่อสร้างความสบายใจให้กับผู้ปกครอง

เร่งที่ 6 เร่งสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร และจังหวัด ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบการบูรณาการแผนงบประมาณ และอำนวยการ กำกับการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับส่วนราชการ ภาคประชาชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเขต และอำเภอ โดยผู้อำนวยการเขตและนายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ รับผิดชอบ นโยบาย แนวทางและแผนงาน โครงการที่ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกรุงเทพมหานคร ไปประสาน การปฏิบัติการร่วมกับองค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

การนำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติให้เป็น รุปธรรม กำหนดให้มีการจัดทำแผนงบประมาณ การปฏิบัติการ และการประเมินผลรองรับ โดย กำหนดให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนและงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2555 ให้สอดคล้องกับ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ตาม Roadmap แต่ละช่วงระยะเวลา

2.2 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

โอโณมา คงตะแบก หน้าทีประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล คือ การตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะหากการให้ความสำคัญจะอยู่ที่เฉพาะการกำหนดนโยบายสาธารณะเท่านั้นคงจะเป็นอันตรายมากเพราะว่าจากอดีตที่ผ่านมาจะสามารถพบได้ว่านโยบายแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ที่ได้มีการกำหนดด้วยความระมัดระวังและคิดว่าเป็นการกำหนดนโยบายที่ดีและรอบคอบแล้วก็ยังพบกับความล้มเหลวเมื่อได้มีการนำเอานโยบายนั้นไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ซึ่งหากนโยบายแผนงานหรือโครงการประสบความสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จึงควรให้ความสำคัญต่อการศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Public Policy Implementation) อันเป็นการส่งผลให้นโยบายของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมโดยรวมได้มากยิ่งขึ้นเพื่อความเป็นระบบในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในที่นี้จึงขอกกล่าวถึง

1. ความหมายของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
3. ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
4. ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
5. ปัญหาในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
6. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

2.2.1 ความหมายของ “การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ”

การเริ่มต้นและให้ความสำคัญต่อการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติครั้งแรกเริ่มต้นเมื่อประมาณปี ค.ศ.1973 เป็นผลงานของเจฟฟรีย์ เพรสแมน (Jeffrey L.Pressman) และอารอน วิลด์ฟสกี (Aron Wildavsky) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการนำนโยบายสร้างงานให้ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติและได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การผลิตผลลัพธ์ออกมา การทำให้เสร็จหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กับการกระทำเพื่อบรรลุสิ่งที่มุ่งหวัง

วอลเตอร์ วิลเลียม (Walter Williams)¹ กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แต่ไหนเพียงใด

แวน มิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter and Van Horn)² กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในนโยบายเป็นเบื้องต้นการกระทำหรือการดำเนินการดังกล่าวอาจจะโดยภาครัฐหรือเอกชนทั้งในลักษณะของกลุ่มหรือบุคคลก็ได้

วรเดช จันทรศร³ ให้ความหมายว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบายแผนงานและการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น เนื้อหาสาระของการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเน้นการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation Processes) เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ

อนึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันในประเด็นการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2 ประเด็นกล่าวคือ ประเด็นแรก คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ นั่นคือมีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม มิใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ชั่ยกช่ยอน แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง และแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลาและ ประเด็นที่สอง คือการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จจุลวงตามเป้าหมายของนโยบาย เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของขั้นตอนนโยบาย

2.2.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพล อันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้ ในที่นี้จะพิจารณาทบทวนขององค์กร อันได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการข้าราชการ และผู้ได้รับผลจากนโยบาย ตามลำดับ

¹ Walter Williams, *Social Policy Research and Analysis : The Experience in the federal Social Agencies*, (New York : Amerian Elsevier, 1971).

² Van Meter Donald S.and Carl E.van Horn, "The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework," *Administration and Society*, (1975) : 6.

³ วรเดช จันทรศร, "การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบและคุณค่า," *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์* (24 ตุลาคม 2527).

1. ฝ่ายการเมือง ฝ่ายการเมืองในที่นี้ครอบคลุมถึงรัฐสภา และ คณะรัฐมนตรีสององค์กรนี้จะมีบทบาทในการกำหนดขอบเขตของการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบราชการ ซึ่งอาจทำโดยการออกกฎหมาย หรือการกำหนดขึ้นเป็นมติคณะรัฐมนตรี การออกกฎกระทรวง ตลอดจนการวางระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่องค์กรทั้งสองนี้มีหน้าที่ในการริเริ่มกำหนดหรือเสนอนโยบายจัดสรรงบประมาณ หรือรับข้อเรียกร้องปัญหาจากกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มการเมืองหรือประชาชนทั่วไปมาแปลงเป็นนโยบาย เพื่อให้ฝ่ายข้าราชการประจำรับไปปฏิบัติ แต่การกำหนดนโยบายมักจะไม่กำหนดในรายละเอียดของนโยบาย เพียงแต่จะพิจารณาว่าหน่วยราชการใดมีความสามารถที่จะรับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ แต่หากพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นว่า บทบาทของฝ่ายการเมืองที่มีผลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ หากนโยบายใดที่ได้รับความเห็นชอบ ดูแล เอาใจใส่ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หน่วยราชการต่าง ๆ จะให้ความสำคัญในการนำไปปฏิบัติมากเป็นพิเศษ ทำให้โอกาสในการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมีมากขึ้น

2. ระบบราชการ ในที่นี้ได้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดทั้งในกระบวนการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น หน่วยราชการจะมีบทบาทเป็นอย่างมาก จนอาจกล่าวได้ว่าการเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นภารกิจหลักของระบบราชการ หนึ่งปัญหาจากการที่บทบาทของระบบราชการที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาทิเช่น ระบบราชการมักจะเลือกนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติ แต่เฉพาะนโยบายที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง หรือหากนโยบายใดต้องอาศัยความร่วมมือหรือการประสานการปฏิบัติกับหน่วยราชการหลาย ๆ หน่วยแล้ว นโยบายมักจะมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จล้มเหลวในการนำไปปฏิบัติเสมอ

3. ข้าราชการเนื่องจากข้าราชการจัดถือเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานซึ่งถือว่าเป็นหัวรถจักรหรือหัวเรือใหญ่ที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบอุปสรรคหรือความราบรื่นเพียงใดในระดับหนึ่งผู้บริหารโครงการจะเป็นผู้แปลงความสนับสนุนหรือเจตนารมณ์ของผู้บริหารระดับสูงอย่างไรก็ตามก็มีไขว่คว้าข้าราชการระดับล่างจะไม่มี ความสำคัญเนื่องจากข้าราชการระดับล่างมักจะเป็นผู้ดำเนินงานตามโครงการและเป็นผู้มีปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้รับบริการหรือกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบายโดยตรงและอย่างไรก็ขัดข้าราชการระดับล่างนี้มีอิสระและมีอำนาจหรือวิจรรย์ญาณในการตัดสินใจเป็นอย่างมากจนบางครั้งผู้บังคับบัญชาควบคุมไม่ได้ตั้งนั้นการปฏิบัติของข้าราชการต่อผู้รับบริการอาจส่งผลทั้งทางบวกหรือทางลบต่อผลสำเร็จของนโยบายได้

4. ผู้ได้รับผลประโยชน์ภายใต้ผู้รับบริการ (Clients) ผู้ได้รับประโยชน์ (Beneficiaries) หรือผู้เสียผลประโยชน์ซึ่งรวมทั้งในแง่ของบุคคล (Individuals) และกลุ่ม (Groups) ในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติผู้รับบริการหรือผู้ได้รับประโยชน์ในฐานะที่เป็นบุคคลจะเป็นผู้ติดต่อกับข้าราชการระดับกลางโดยตรงซึ่งหากผู้รับบริการสามารถรวมตัวเป็นกลุ่มได้อาจก่อให้เกิดอำนาจในการต่อรองกับฝ่ายการเมืองหรือระบบราชการให้อำนาจประโยชน์ต่อกลุ่มตนได้

2.2.3 ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาเป็นอย่างมากเนื่องจากจะเป็นจุดที่ทำให้ทราบถึงผลของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นว่าเป็นเช่นไรอย่างไรถึงจะเรียกว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จและอย่างไรถึงจะเรียกว่าประสบความล้มเหลวในการให้ความหมายหรือเกณฑ์มาตรฐานกำหนดว่าอย่างไรถึงจะเรียกว่าประสบผลสำเร็จนั้นมีวิชาการได้ให้ความเห็นไว้หลายประการอาทิเช่น

มาร์คมัวร์ (Mark Moore) ถือว่าการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการหนึ่งในสาม (1/3) ก็ถือว่าเป็นผลสำเร็จ

เพรสแมนและวิลดาฟสกี (Pressman and Wildavsky) เห็นว่าการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการเพียงครั้งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของโครงการก็ยังคงถือว่าเป็นความล้มเหลว

บาร์แดต (Bardareh) เห็นว่าหากพิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องแล้ววัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นและถูกนำไปดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ก็สามารถพิจารณาถึงความสำเร็จได้ 3 ลักษณะดังนี้

1. ดำเนินการให้ประสบผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย
2. ดำเนินการให้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณตามที่กำหนด

ในส่วนนี้กลินน์ (Glynn) ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าความล้มเหลวจะเกิดขึ้นเมื่อการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ทั้ง 3 ลักษณะข้างต้น

ในทัศนะของนักวิชาการไทยอาทิ วรเดช จันทรศร ได้ให้ข้อพิจารณาว่าการประเมินหรือพิจารณาตัดสินระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติควรพิจารณาจากผลการปฏิบัติในระยะสั้นว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเพียงใดและถ้าเป็นไปได้ที่จะต้องดูถึงผลกระทบของนโยบายในระยะยาวด้วยว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้เพียงใดโดยนับดังกล่าวความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็คือผลการปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายในระยะสั้นและมีทิศทางที่ช่วยทำให้เกิดผลกระทบของนโยบายแผนงานและโครงการในส่วน

ที่พึงปรารถนาได้ในระยะเวลาที่ต้องการ (ส่วนความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติคือการปฏิบัติ หรือความสามารถปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายได้ตามที่ต้องการ) และการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถทำได้ระหว่างที่นโยบายนั้นยังอยู่ในกระบวนการของการนำไปปฏิบัติ

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการพิจารณาถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นค่อนข้างจะมีความหลากหลายซึ่งสามารถพิจารณาได้ตั้งแต่การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นคือหากกำหนดนโยบายแล้วแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ก็คือว่าล้มเหลวหรือเมื่อนำไปปฏิบัติแต่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวเช่นกันและประการสุดท้ายก็คือการตัดสินใจว่าประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวตามความพึงพอใจหรือเกณฑ์ที่กำหนดภายหลังจากการบรรลุเป้าหมายว่าดีหรือไม่เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาเพื่อประเมินผลและกำหนดเกณฑ์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงสามารถที่จะกำหนดได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของลักษณะนโยบายหรือความสนใจความถนัดของผู้ศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องอาศัยองค์ความรู้ของการนำนโยบายไปปฏิบัติมาประกอบเป็นสำคัญ

2.2.4 ขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นสามารถพิจารณาออกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลักคือใน ระดับมหภาค (Macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (Micro)

ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับมหภาคประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลักคือ

- ขั้นตอนการแปลงนโยบายเมื่อนโยบายได้ถูกประกาศใช้ในรูปแบบกฎหมายมติคณะรัฐมนตรีหรือกฎกระทรวงแล้วโดยปกตินโยบายจะระบุไว้ให้หน่วยราชการใดหน่วยราชการหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงนโยบายนั้นออกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติแผนงานหรือโครงการในประเทศไทยผู้รับผิดชอบดังกล่าวได้แก่กระทรวงทบวงหรือกรมในขั้นตอนแปลงนโยบายนี้ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการนำนโยบายไปปฏิบัติและจำเป็นต้องให้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากเนื่องจากมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลทำให้นโยบายต้องถูกแปรเปลี่ยนไปจากวัตถุประสงค์เดิมเช่นความคลุมเครือของนโยบายเองความหลากหลายของเป้าหมายนโยบายความเข้าใจของหน่วยงานรับผิดชอบต่อวัตถุประสงค์นโยบายนั้นๆและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายนั้นมีความร่วมมือและความจริงจังในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพียงใด

- ขั้นตอนการยอมรับหลังจากที่กระทรวงทบวงกรมหรือราชการบริหารส่วนกลางได้แปลงนโยบายแล้วก็ต้องพยายามให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นยอมรับแนวทางแผนงานและโครงการหรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไปหนึ่งการที่หน่วยงานส่วนกลางสามารถให้หน่วยปฏิบัติ

ในท้องถิ่นยอมรับและจัดทำโครงการสนองนโยบายที่ส่วนราชการวางไว้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่นลักษณะหน่วยงานในท้องถิ่นสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมตลอดจนประโยชน์ที่หน่วยงานรัฐจะให้แกท้องถิ่นอย่างไรก็ตามการที่หน่วยงานท้องถิ่นยอมรับโครงการของหน่วยงานกลางก็ยังไม่สามารถรับประกันถึงความสำเร็จของนโยบายได้ถ้าหากหน่วยงานท้องถิ่นขาดความร่วมมือร่วมใจอย่างแท้จริงอีกทั้งความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับหน่วยงานและผู้ปฏิบัติในท้องถิ่นเป็นสำคัญดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจถึงขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคด้วย

ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

จุดเริ่มต้นที่แท้จริงของการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ที่ขั้นตอนในระดับจุลภาคซึ่งเป็นเรื่องทีนโยบายจากส่วนกลางถูกนำมาปฏิบัติในสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยการปฏิบัติจะอยู่ที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะทำการยอมรับนโยบายจากรัฐบาลหรือหน่วยงานส่วนกลางเข้าเป็นนโยบายของท้องถิ่นมากน้อยเพียงใดและจะทำการปรับปรุงวิธีการในการปฏิบัติงานของตนเองให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิบัติงานและแผนงานที่ส่วนกลางกำหนดไว้หรือไม่โดยระดับจุลภาคนี้สามารถแยกออกได้เป็น 3 ขั้นตอนหลักคือ

1. ขั้นระดมพลังในขั้นนี้หน่วยงานในท้องถิ่นจะต้องดำเนินการ 2 กิจกรรมคือ

- การพิจารณารับนโยบายหน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะพิจารณาว่านโยบายจากส่วนกลางมีความสำคัญเร่งด่วนตรงตามเป้าหมายของหน่วยงานและสามารถสนองตอบกับความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่เพียงใด

- การแสวงหาความสนับสนุนเป็นการแสวงหาความสนับสนุนทางส่วนตัวจากสมาชิกในหน่วยงานตลอดจนบุคคลสำคัญหรือองค์กรอื่น ๆ ที่อยู่ในท้องถิ่น

2. ขั้นการปฏิบัติขั้นตอนนี้ครอบคลุมถึงขบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริงในขั้นนี้จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติหรือผู้ให้บริการตามโครงการโดยตรงโดยการสร้างความสำเร็จของการปฏิบัติให้เกิดในขั้นนี้ขึ้นอยู่กับการแสวงหาวิธีการในการปรับแนวทางในการปฏิบัติงานหรือปรับโครงการและ/หรือแผนงานที่ส่วนกลางกำหนดให้สอดคล้องสนองตอบกับความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลาอีกทั้งหน่วยงานท้องถิ่นยังจะต้องแสวงหาวิธีการที่จะปรับพฤติกรรมของตัวผู้ปฏิบัติให้เข้ากับแนวทางในการปฏิบัติหรือเข้ากับแผนและหรือโครงการนั้นด้วย

3. ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต่อจากขั้นตอนการปฏิบัติเพราะความสำเร็จหรือผลลัพธ์ในระยะยาวของนโยบายใดก็ตามจะเกิดขึ้นไม่ได้หากนโยบายนั้นไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยผู้ปฏิบัติหมายถึงนโยบายนั้นจะถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติด้วย

2.2.5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จริงนั้นมีเงื่อนไขหรือปัจจัยหลายประการที่อาจส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้ในที่สุดซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจมาจากเงื่อนไขของนโยบายเองหรืออาจเกิดขึ้นภายนอกเงื่อนไขของนโยบายก็เป็นไปได้ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในที่นี้ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านนโยบายนโยบายเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องควบคุมและดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งนี้เพื่อให้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้นสามารถบรรลุผลในระดับปฏิบัติการพิจารณาถึงความชัดเจนของนโยบายและความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหาจึงน่าจะเป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่การวิเคราะห์ถึงภาวะที่เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีความราบรื่นมากน้อยเพียงใดทั้งนี้เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องจากระดับที่เป็นเจตนาธรรมยกกระทั่งถึงขั้นตอนที่เป็นผลลัพธ์อันเนื่องมาจากนโยบายนั้น ๆ ในส่วนที่ควรพิจารณาคือความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา

- ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหาการสร้างความรอบคอบและแนวทางแก้ปัญหาควรอยู่บนรากฐานในการวิเคราะห์ที่ถูกต้องเพราะการขาดซึ่งแนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดนโยบายย่อมนำไปสู่ความล้มเหลวของผลลัพธ์ภายหลังการปฏิบัติได้การกำหนดนโยบายนั้นควรจะให้เวลาพอเพียงในการนำไปปฏิบัติและสามารถที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติจริงได้

- ความชัดเจนของนโยบายที่ดีและเอื้ออำนวยและส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติที่ควรจะเป็นรูปธรรมเฉพาะเจาะจงและมีความมั่นคงแน่นอนการกำหนดวัตถุประสงค์ควรมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติมีการจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์และควรเปิดโอกาสให้กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายได้เข้าไปมีบทบาทในการประเมินผลกลุ่มเป้าหมายนโยบายและประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานด้วย

2. ปัจจัยด้านองค์การกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าองค์การนั้นมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใดลักษณะโครงสร้างของหน่วยงานจึงเป็นส่วนสำคัญที่นำมาพิจารณาในที่นี้ 3 ประการคือ

- การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน เกิดขึ้นมาจากการพิจารณาองค์การในระบบเปิดซึ่งเน้นว่าองค์การจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการอยู่รอดขององค์การการพึ่งพิงที่อาจจะเป็นการพึ่งพิงด้านงบประมาณบุคลากรหรือการมีแผนงานที่ทำร่วมกัน

- การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ด้านการประสานงานนี้ จัดเป็นยุทธวิธีทางการเมืองซึ่งอาจจะเป็นการประสานงานเพื่อต่อต้านหรือเป็นการประสานงานเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

- การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารในระดับล่างนั้นความสัมพันธ์เชิงเกื้อหนุนจากหน่วยงานระดับเหนือที่มีต่อหน่วยงานระดับล่างจะนำไปสู่ความราบรื่นในการปฏิบัติตามนโยบายมากขึ้น การให้การสนับสนุนนี้ อาทิเช่น การให้ความสนับสนุนเชิงวิชาการ การฝึกอบรม เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านข้าราชการ ภายใต้การปฏิบัติงานของข้าราชการ ระดับล่างนั้น มักจะเผชิญเงื่อนไขหลายประการของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น ในด้านของข้าราชการแล้วควรจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

- ความรู้ความสามารถ เนื่องจากข้าราชการระดับล่างจะเป็นผู้ปฏิบัตินโยบาย ดังนั้นควรจะต้องมีความรู้ เช่น ความรู้ด้านข้อมูล ความรู้ด้านทฤษฎีต่าง ๆ การเชื่อมโยงระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติรวมทั้งมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์นโยบาย เป็นต้น

- ความตั้งใจจริงพิจารณาได้จากพฤติกรรมการทำงานเพื่อให้บริการแก่ประชาชน

- การปรับตัวของข้าราชการระดับล่าง

4. ปัจจัยด้านทรัพยากรองค์การ ภายใต้กระบวนการจัดสรรทรัพยากรให้ประสบผลในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องมีความพร้อมด้านทรัพยากรองค์การ อันได้แก่

- ปัจจัยด้านงบประมาณ นับว่าเป็นหัวใจของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเนื่องจากมีผลกระทบที่สำคัญ คือ เป็นปัจจัยที่เสริมให้นโยบายบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

- จำนวนบุคลากร หรือทีมงานมีเพียงพอหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ

5. ปัจจัยด้านการใช้ข้อมูลและกระบวนการติดต่อการใช้ข้อมูลและกระบวนการติดต่อสื่อสารนั้นมีความสำคัญในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติและเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติองค์ประกอบย่อยที่ควรพิจารณาคือ

- การใช้ข้อมูลในกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญต่อหน่วยงานค่อนข้างมากเพราะการได้ทราบข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จะทำให้การนำโครงการใด ๆ ลงสู่ระดับปฏิบัติมีความสอดคล้องตรงกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละแห่งได้มากที่สุด

- การใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีหลายหน่วยงานต้องมาปฏิบัติภารกิจร่วมกันนั้นจะต้องทราบข้อมูลร่วมกันได้แก่โครงการ/แผนงานที่

ดำเนินการนั้นเป็นลักษณะเช่นใดระดับของความต้อการที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคตซึ่งจะทราบได้จากการแสดงออกถึงความต้อการและความคาดหวังของชุมชนสุดท้ายคือการจะทราบว่ามีการพยากรชุมชนเพียงพอหรือไม่

6. ปัจจัยด้านประชาชน การกำหนดนโยบายที่นำไปสู่ความสำเร็จสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้จริงต้องคำนึงถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น และท่าทีของประชาชนที่มีต่อข้าราชการซึ่งมักมีผลจากข้าราชการระดับล่างที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่

7. ปัจจัยด้านลักษณะชุมชน ปัจจัยด้านลักษณะของชุมชนที่เป็นเงื่อนไขต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมก่อนนำนโยบายไปปฏิบัติ ความคิดเห็นหรือท่าทีของประชาชนที่มีต่อนโยบาย ผู้มีความเห็นด้วยหรือด้านนโยบาย กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองให้การสนับสนุนนโยบายเพียงใด

การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation)

จากกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ จะแปลงออกเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วยกิจกรรมที่ต้องทำ เวลาดำเนินการ ผู้ปฏิบัติ/ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ ดำเนินงาน ตัวชี้วัด ทั้งนี้โดยมีโครงสร้างองค์กร ระบบงาน เทคโนโลยี ฯลฯ รองรับ ซึ่งการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ จะประกอบด้วยกระบวนการย่อย 2 ส่วน⁴ ได้แก่

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

แผนปฏิบัติการจะเป็นแผนที่ถูกกำหนดขึ้นโดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายผลงานสอดคล้องกับเป้าประสงค์และเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปแล้วการกำหนดแผนปฏิบัติการจะเป็นรายปี โดยหน่วยปฏิบัติจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผลงานที่จะเกิดขึ้นอย่างน้อย 2 ระดับ ได้แก่ ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ดังนั้นรูปแบบของแผนปฏิบัติการที่จัดทำจึงมักนิยมดำเนินการโดยใช้กรอบการวางแผนแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework Project Planning) ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (ในระดับต่าง ๆ) ตัวชี้วัดความสำเร็จและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงาน

⁴ กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผน, *การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ* (กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2556).

2. การปฏิบัติการ (Take Action)

การปฏิบัติการเป็นกระบวนการดำเนินการตามแผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปจะมี 2 ส่วน คือ

2.1 การปฏิบัติตามแผนงาน/งาน/โครงการ ตามกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อดำเนินการจัดทำผลผลิตหรือให้บริการแก่ลูกค้าหรือผู้รับบริการ

2.2 การปฏิบัติตามแผนงาน งาน/โครงการ ที่เป็นพันธกิจสนับสนุน ได้แก่ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กร หรือการพัฒนาองค์กรและการจัดการ (Management Development) เพื่อช่วยเสริมสร้างขีดสมรรถนะการเรียนรู้ให้องค์กรมีความพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การปฏิบัติงานตามข้อ (2.1) เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทั่วไปสิ่งที่จะต้องดำเนินการได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดการระบบสารสนเทศ และการบริหารคุณภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต ฯลฯ

ขั้นตอนการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

1. สร้างความรู้ความเข้าใจในแผน
 - ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในกระบวนการ
 - สร้างองค์ความรู้ในการบริหารให้กับผู้เกี่ยวข้อง
2. จัดทำแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
 - จัดทำแผนแม่บทหรือแผนงานหลักในการพัฒนาที่มีความสำคัญและเกี่ยวพันกันหลายหน่วยงาน
 - จัดทำแผนงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกันทุกระดับ
3. สร้างระบบการติดตามประเมินผล กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ
 - กำหนดกลไกการติดตามประเมินผลให้เป็นระบบและมีเอกภาพ
 - พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลให้เชื่อมโยงกัน
 - สรุปรายงาน ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบ

สิ่งที่ควรคำนึงเมื่อต้องแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

1. การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ
 - พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องคำนึงในการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ อาทิ บุคลากร ระบบข้อมูล วัฒนธรรม โครงการ

2. การจัดทำข้อเสนอโครงการ

- สร้างความเชื่อมั่นว่ายุทธศาสตร์จะสัมฤทธิ์ผลด้วยโครงการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่เสนอ

3. การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญ

- เพื่อคัดเลือกโครงการที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์โดยตรงของโครงการ

4. การติดตามโครงการ

- เพื่อติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานและสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์

5. การประเมินผลโครงการ

- เพื่อประเมินว่าโครงการนำไปสู่ Output/Outcome ที่ต้องการบรรลุตามยุทธศาสตร์หรือไม่

ขั้นตอนการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

การบริการยุทธศาสตร์แบบครบวงจรนั้น องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน นิยมใช้วงจรการบริหารแบบเดมิ่ง (Deming Cycle) กล่าวคือ การบริหารให้ครบวงจรต้องจัดระบบการบริหารให้ครบทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan or Planning) (2) ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ (Do or Implementation) (3) ขั้นตอนการติดตามประเมินผล (Check or Evaluation) และ (4) ขั้นตอนปรับมาตรฐาน (Act or Standardization)

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan or Planning)

คือ ขั้นตอนการกำหนดนโยบายให้เป็นรูปธรรมและมีความพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ ดังนั้น การวางแผนยุทธศาสตร์ที่ดีต้องมีการประชุมระดมสมองร่วมกันทั้งผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับต้น และผู้ปฏิบัติงาน เพราะทุกคนล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น เมื่อได้จัดทำแผนเสร็จแล้ว ยังมีขั้นตอนที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการวางแผน กับขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ นั่นคือ ขั้นตอนการกระจายนโยบาย (Policy Deployment) หรือ ขั้นตอนการกระจายยุทธศาสตร์ (Strategy Deployment)

ขั้นตอนการกระจายนโยบาย (Policy Deployment) การกระจายนโยบายให้ประสบผลสำเร็จ ควรใช้วิธีการกระจายนโยบายแบบญี่ปุ่นที่เรียกว่า “HoshinKanri” ซึ่งเป็นระบบเพื่อมุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยส่งเสริมและเชื่อมโยง ศักยภาพ ความสามารถขององค์กรให้เกิดสมรรถนะที่สูงขึ้นด้วยการกระจายนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีเอกภาพ ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรหลักอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยแนวคิด ด้านคุณภาพและวงจร PDCA

ดังนั้น HoshinKanri จึงเป็นระบบการบริหารนโยบายที่คำนึงถึงทิศทาง (Direction) เป้าหมาย (Target) และวิธีการ (Means) ไปพร้อม ๆ กัน

การบริหารนโยบายแบบ HoshinKanri ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวัดระบบโดยรวม หมายถึง การประเมินองค์กรที่จะนำ ยุทธศาสตร์ไปขับเคลื่อนด้วยความเชื่อที่ว่า “ไม่มีสิ่งใดที่สมบูรณ์” บนพื้นฐานของ “ข้อเท็จจริงและ ข้อมูล (Facts and Data)” อาจอาศัยผลการวิเคราะห์ SWOT เพื่อพิจารณาทั้งปัจจัยภายในและ ภายนอกขององค์กร สิ่งที่ผ่านมาและกำลังจะเกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายหลัก หมายถึง การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย ภาพฝันขององค์กรในอนาคต โดยเชื่อว่า “ทุกคนต้องการทำในสิ่งที่ตนเชื่อว่าถูกต้อง” ควร เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

ขั้นที่ 3 การทำความเข้าใจสถานการณ์และสภาพแวดล้อม การทำความเข้าใจ ในจุดนี้ ต่างจากการวัดระบบโดยรวม เนื่องจากจุดมุ่งหมายในขั้นตอนนี้ทำเพื่อให้กลไกการแปร นโยบายผลานเข้ากับโครงสร้างโดยรวมขององค์กร ซึ่งจะเห็นได้ว่า HoshinKanri เน้นให้กำหนด เป้าหมายไปพร้อมกับการพัฒนายุทธศาสตร์ และมาตรการในการบรรลุเป้าหมาย

ขั้นที่ 4 การกำหนดทรัพยากรในการบรรลุ เป็นการกำหนดความเป็นไปได้ ทางทรัพยากรโดยพิจารณาจากทั้ง 2 ประเภทกิจกรรม คือ กิจกรรมเพื่อการพัฒนา (Strategic Operation) และกิจกรรมเพื่องานประจำ (Normal Operation)

ขั้นที่ 5 การกำหนดกระบวนการ/งานของระบบ การกระจายนโยบายทำให้เกิดการบริหารที่เปิดโอกาสให้มีการเห็นพ้องกัน คือมีส่วนร่วมในการเห็นชอบเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยน ระบบอย่างมีนัยสำคัญ กระบวนการขับเคลื่อนการกระจายนโยบายนั้น เกิดจากการเชื่อมโยงผู้บริหาร ระดับสูงลงสู่ผู้บริหารระดับกลางและทีมปฏิบัติการโดยอาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งนำไปสู่กระบวนการ เจริญต่อระหว่างบุคคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งจะต้องเห็นชอบร่วมกันกับเป้าหมาย มาตรการ และ วิธีการโดย ทุกฝ่ายต้องเข้าใจบทบาท และหน้าที่ของตน กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้รับผิดชอบ ตอบคำถาม “ทางไหน (Where?)” ซึ่งก็คือผลลัพธ์ที่ได้ จากการกำหนดทิศทางที่เหมาะสมออกมาใน รูปวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์หลักโดยรวม ของยุทธศาสตร์ขององค์กร ผู้บริหารระดับกลาง เป็นผู้รับผิดชอบตอบคำถาม “อย่างไร (How?)” เพื่อให้เกิดการผลักดันให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ระดับ ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy Issues) และยุทธศาสตร์ (Strategies) รวมทั้งดูแลความพร้อมของ ทรัพยากร ส่วนทีมงานและผู้ปฏิบัติรายบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบตอบคำถาม “อะไร (What?)” เพื่อให้เกิด ความรู้ความเข้าใจในภารกิจของตนว่าจะต้องปฏิบัติงานอะไรเพื่อให้เกิดการผลักดันให้บรรลุผล ผลิตและผลลัพธ์ในระดับงานโครงการ (Project Work) และ/หรืองานประจำวัน

ขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารนโยบายแบบมีส่วนร่วมคือ การวางแผนพัฒนานโยบายต้องให้ทุกฝ่ายทำแผนร่วมกัน กล่าวคือทั้งผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และทีมงาน/ผู้ปฏิบัติงานในขั้นตอนการกำหนดเป้าหมาย (มิติของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตัวชี้วัด เกณฑ์ น้ำหนัก) ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางต้องทำงานร่วมกัน ส่วนในขั้นตอนการวัดและติดตามผล (วัดการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้) ผู้บริหารระดับกลางและทีมงาน/ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานร่วมกัน และในขั้นตอนการทบทวน (ตัวชี้วัด เกณฑ์ และน้ำหนัก) ผู้บริหารระดับสูง และทีมงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานร่วมกัน และเพื่อให้เป็นไปตามวิถีกระจายนโยบายดังกล่าว สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ควรดำเนินการตามขั้นตอน PDCA

การปฏิบัติตามนโยบายของแนวทาง HoshinKanri นั้น ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติต้องมองกิจกรรมเป็น 2 ส่วนคือ (1) ส่วนกิจกรรมเพื่อการพัฒนา (Strategic Operation and Policy Management) เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อการบรรลุตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์ขององค์กรสามารถสะท้อนถึงการพัฒนาอย่างชัดเจน ซึ่งมักจะมีกรอบการดำเนินการระบุไว้ชัดเจน (2) ส่วนกิจกรรมงานประจำวัน (Normal Operation and Daily Management) ที่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงน้อย ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแผนนโยบายเปลี่ยน ยกเว้นจะเป็นนโยบายในลักษณะการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/วิธีการทำงาน/วัฒนธรรมบางอย่างขององค์กร

นอกจากนี้การนำ HoshinKanri มาใช้มักส่งผลกระทบต่อกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเป็นหลักและส่งผลกระทบต่อกิจกรรมงานประจำอยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม ย่อมเป็นที่เข้าใจว่ากิจกรรมจำนวนมากขององค์กร คือมากกว่าร้อยละ 90 และในบางองค์กรอาจถึงร้อยละ 100 เป็นกิจกรรมประจำวัน จึงเป็นเหตุทำให้การดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเป็นไปด้วยความลำบาก และมักถูกละเลยด้วยข้ออ้างที่ว่างานประจำก็มากอยู่แล้ว ซึ่งหากยอมรับข้ออ้างนี้ ก็หมายความว่าผู้บริหารยอมรับการดำเนินการขององค์กรที่ในแต่ละวันไม่ค่อยได้คำนึงถึงการพัฒนางานองค์กรเลย หากใช้วิถีกระจายนโยบายดังกล่าวจะทำให้สามารถเชื่อได้ว่าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จสูง เพราะที่ผ่านมามักจะมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของนโยบาย มอบนโยบายโดยที่ไม่ได้ให้รายละเอียดของนโยบายที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จึงส่งผลให้มีปัญหาในทางปฏิบัติมาก เช่น มอบนโยบายที่ขาดตัวชี้วัดและเป้าหมาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบว่าตนต้องทำอะไรให้สำเร็จบ้างและต้องสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2. ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ (Do or Implementation)

ขั้นตอนนับตั้งแต่การจัดทำแผนเสร็จสิ้นจนถึงขั้นตอนการนำแผนไปใช้ในการปฏิบัติงานจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานฝึกรวมจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ จัดทำโครงการต่าง ๆ ผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผล ผู้ที่มีหน้าที่ปรับปรุงมาตรฐาน

ขององค์กร บุคคลเหล่านี้จะต้องเข้าใจเรื่องแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการอย่างถ่องแท้เพราะ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานย่อมขึ้นอยู่กับระดับของความรู้ความเข้าใจในแผน

อนึ่ง ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัตินี้ ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ใช้แนวทางการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2546 ในความเป็นจริงการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์สามารถใช้หลักการและวิธีการควบคู่ไปกับหลักการและวิธีการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้โดยไม่ต้องแยกจัดทำแผนต่างหาก ปัญหาอยู่ที่ว่าแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่จัดทำไว้สอดคล้องแนวทางการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือไม่ เช่นมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในแต่ละระดับไว้ชัดเจน (Goals at All Levels) กำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors – CSFs) ทั้งในระดับภาพรวมขององค์กรตามมิติดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุลทุกด้าน เช่น ด้าน ประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาองค์กร รวมทั้งในระดับแผนงาน (Program Level) และระดับโครงการ (Project Level) ตลอดจนกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPIs) โดยเฉพาะตัวชี้วัดระดับผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหลักของงานและโครงการ นอกจากนี้ควรมีการกำหนดแหล่งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัดและผู้รับผิดชอบด้านการติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

หากมีการระบุจุดมุ่งหมาย ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ตัวชี้วัด และแหล่งตรวจสอบข้อมูลได้ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนการบริหารจัดการก็จะมีความสะดวกยิ่งขึ้นและมีแนวโน้มที่จะสามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดได้ ส่วนผลสำเร็จจากการบริหารจัดการจะออกมาสูงมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละหน่วยงานในการนำองค์ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการมาใช้ได้อย่างถูกต้องเข้าใจเพียงใด ถ้ารู้จักประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ก็จะสามารถบริหารให้บรรลุผลสำเร็จ มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดได้

3. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล (Check or Evaluation)

ในแวดวงการบริหารจัดการ มีการบริหารที่เน้นวิธีการปฏิบัติแตกต่างกันอยู่ 2 แนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรก เน้นการบริหารยุทธศาสตร์ขององค์กรโดยพิจารณาจากกระบวนการ (Process-Oriented Management or P-Criteria) ซึ่งให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลกลุ่ม ตัวชี้วัดที่เป็นตัวขับเคลื่อน (Drive KPIs or Lead KPIs) ซึ่งได้แก่ตัวชี้วัดในขั้นตอนทรัพยากรที่จำเป็น (Input Indicators) ตัวชี้วัดในขั้นตอน

กิจกรรมหรือกระบวนการ (Process Indicators) และตัวชี้วัดที่เป็นผลของการปฏิบัติ (Result KPIs or Lag KPIs) หรือตัวชี้วัดที่เป็นผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) อย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่นโครงการฝึกอบรมวิธีการใช้ Internet ให้แก่กลุ่มผู้บริหารได้กำหนด

วัตถุประสงค์ไว้ว่า “เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้และทักษะในการใช้ Internet” จะมี ตัวชี้วัดทั้ง 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ตัวชี้วัดทรัพยากรที่จำเป็น (Input KPI) ได้แก่ การกำหนด บุคลากร งบประมาณ และช่วงประมาณ และช่วงระยะเวลาในการอบรม ขั้นตอนที่ 2 ตัวชี้วัดกิจกรรมหรือกระบวนการทำงาน (Process KPI) ได้แก่ การจัดให้มีกิจกรรมการอบรม เช่น ก่อนวันอบรม ได้ติดต่อวิทยากร ติดต่อสถานที่ จัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรม จัดทำรายการชื่อผู้ที่เข้ารับการอบรม ฯลฯ ขั้นตอนที่ 3 ตัวชี้วัดผลผลิต (Output KPI) ได้แก่ จำนวนผู้ที่เข้ารับการอบรม ขั้นตอนที่ 4 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome Indicators) ได้แก่ จำนวนผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ กรณีตัวอย่างข้างต้นนี้ กลุ่มที่เน้นกระบวนการจะมีการประเมินผลทั้งตัวชี้วัดในขั้นตอนที่ 1 คือตัวชี้วัดทรัพยากรที่จำเป็น ตัวชี้วัดในขั้นตอนที่ 2 คือตัวชี้วัดในขั้นตอนกิจกรรมหรือกระบวนการ ตัวชี้วัด ในขั้นตอนที่ 3 คือตัวชี้วัดผลผลิต และตัวชี้วัดในขั้นตอนที่ 4 คือ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ โดยจะเน้นเป็นพิเศษที่ตัวชี้วัดประเภทตัวขับเคลื่อน

ส่วนแนวทางที่สอง เน้นการบริหารยุทธศาสตร์โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ (Results-Oriented Management or R-Criteria) เน้นที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ หรือการประเมินที่ผลลัพธ์ หรือประเมินที่ตัวชี้วัดที่เป็นผล (Results or Lag Indicators) ในทางปฏิบัติ ผู้บริหารในกลุ่มนี้อาจมีการประเมินในระดับตัวชี้วัดประเภทขับเคลื่อนบ้าง แต่ถึงกระนั้นก็เน้นที่ผลลัพธ์เป็นสำคัญ โดยทั่วไปทั้งสองแนวมีทั้งข้อดี ข้อเสีย แนวทางที่เน้นกระบวนการมีข้อดีคือสามารถประกันการบริหารได้ว่าจะเป็นไปได้โดยมีข้อผิดพลาดน้อย แต่ข้อเสียคือมีค่าใช้จ่ายสูง และผู้บริหารต้องทุ่มเทเวลาให้กับรายละเอียดของงานมากขึ้น ส่วนกลุ่มที่เน้นผลลัพธ์ ข้อดีคือผู้บริหารมีความคล่องตัวในการบริหารงาน บรรยากาศในองค์กรจะมีลักษณะที่ยืดหยุ่นกว่า แต่ข้อเสียคือหากไม่ใส่ใจรายละเอียดบางรายการในขั้นตอนกระบวนการที่มีความสำคัญ อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรได้

4. ขั้นตอนการปรับมาตรฐาน (Act or Standardization)

โดยทั่วไปควรกำหนดให้มีคณะทำงานเพื่อติดตามผลการดำเนินงานหากพบว่าผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมายต้องพยายามปรับแผนการดำเนินงานสามารถผลักดันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ หากพบว่าผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและพบว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่ำ ต้องพยายามยกระดับเกณฑ์หรือระดับเป้าหมายให้สูงขึ้น

การพยายามปรับมาตรฐานหรือการพยายามยกระดับเป้าหมายหรือระดับเกณฑ์ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ญี่ปุ่นเรียกว่า “การบริหารแบบไคเซน” ในทางปฏิบัติ องค์กรญี่ปุ่นจะทำการบริหารการพัฒนามาตรฐานหรือปรับมาตรฐานให้สูงขึ้นด้วยกิจกรรมคุณภาพ โดยกลุ่มงานแต่ละกลุ่มจะรวมกันจัดตั้ง กลุ่มคิซึเพื่อจัดทำแผนคิซึ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตามกิจกรรมคิซึเหมาะกับงานประจำมากกว่างานโครงการและโครงการที่มีลักษณะต้องดำเนินการใหม่ซ้ำก็สามารถใช้กิจกรรมคิซึได้

2.3 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัยนายกทักษิณ

รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร (สมัยแรก) ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544⁵ รัฐบาลจะเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้ต้นนโยบายระยะเร่งด่วน โดยหลัก การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ดังนี้

1. เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมาย และสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

2. ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด

3. สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

4. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย พร้อมกันนี้รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัดและฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่าง ทัวถึง เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2548⁶ ความว่า รัฐบาลจะดำเนินการต่อเนื่องจริงจังที่จะปราบปรามผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทย โดยยังคงยึดหลักการ ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาส่วนผู้ค้า คือผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกระบวนการยุติธรรม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับมาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม

⁵ คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544.

⁶ คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2548.

และใช้มาตรการทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมตัดช่องทางการหาเงินทุจริตของผู้มีอิทธิพลในทุก ๆ ด้าน

2.4 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัยนายกอภิสิทธิ์

เร่งรัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งด้านการป้องกันการปราบปราม การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ควบคู่กับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และมีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด รวมทั้งขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

1. ให้จังหวัดดำเนินการปรับแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน ตามสภาพภูมิสังคมและตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด โดยให้จังหวัดกำหนดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และเกณฑ์เป้าหมายให้ชัดเจน เช่น การบังคับบำบัดที่รายการปราบปรามผู้ค้ารายใหญ่ที่ราย การทำประชาคมครบถ้วนทุกหมู่บ้านหรือไม่ ฯลฯ และให้นำแผนโดยระบุงบประมาณที่ยังไม่ได้ดำเนินการส่งให้ภายใน 15 วัน

2. กระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการทำประชาคมโดยวิธีลับเพื่อค้นหาผู้ค้า/ผู้เสพ/ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องกระทำด้วยความโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง และนำบัญชีผู้ค้า/ผู้เสพ/ผู้เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นเป้าหมายที่จะดำเนินการแก้ไข

3. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเป็นประธานการประชุมด้วยตนเอง โดยมีผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นเจ้าภาพยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันร่วมประชุมด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจังและความตั้งใจของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ทุกหน่วยที่จะบูรณาการและประสานการทำงานอย่างเข้มแข็ง โดยขอให้ส่งรายงานการประชุมสถานีตำรวจภูธรจังหวัดตากให้รับทราบตั้งแต่เดือนมกราคม 2552 ถึงปัจจุบัน 44 สำหรับระดับอำเภอก็ให้นายอำเภอเป็นประธานการประชุมด้วยตนเอง โดยให้ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นเจ้าภาพยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันร่วมประชุม และให้รายงานการประชุม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบทุกเดือน

4. ขอให้ยึดเป้าหมายเป็นฐานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ชัดเจน เช่น เป้าหมายหมู่บ้านที่ปรากฏข่าวสารยาเสพติด 15,000 หมู่บ้าน การนำผู้เสพเข้ารับการบำบัด 120,000 คน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นผลงานที่เป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. จากข้อมูลในรายงานการประชุมกระทรวงมหาดไทยประจำเดือนมิถุนายน 2552 การจับกุมนักค้ายาเสพติดตามข้อร้องเรียน 2 เดือนที่ผ่านมา มีการจับกุม 29 คดี ผู้ต้องหา 34 คน สะท้อนให้เห็นส่วนหนึ่งว่าประชาชนยังเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดน้อย

จึงต้องการให้ทุกจังหวัดสร้างระบบการร้องเรียน ร้องทุกข์อย่างจริงจัง โดยร้องเรียนที่มีถือผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงและร้องเรียนที่ผมโดยตรง

6. ให้ขอความร่วมมือและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดทำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดสรรงบประมาณ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประจัน มณีนิล⁷ ได้ศึกษาเรื่อง สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดพบว่า สาเหตุและแรงจูงใจแห่งการเสพยาเสพติดครั้งแรกของผู้ติดยาเสพติดส่วนมากได้ ระบุว่า “อยากลองตามเพื่อน” มากที่สุดร้อยละ 55.5 รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ร้อยละ 18.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 98.3 เป็นเพศหญิงร้อยละ 1.7 เป็นผู้ที่มีนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 53.7 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 45.3 และคริสต์ร้อยละ 1.0 และเป็นผู้ที่มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด ถึงร้อยละ 75.2 สาเหตุและแรงจูงใจที่สำคัญแห่งการติดยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดนั้น ได้ระบุว่า เป็นเฉพาะ “ตัวเองไม่ดี” มากที่สุดตัวเองและเพื่อน เหตุอื่นที่มาเกี่ยวข้องโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมชุมชน อาชีพของผู้ติดยา เพื่อนสนิท การหาซื้อยาเสพติดง่ายและโทษที่ได้รับไม่รุนแรง ตลอดจนความเบื่อหน่ายพ่อแม่ เพื่อบรรเทาซึ่งเป็นสาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดผลในการติดยาเสพติด

พรพิมล ตรีโชติ และคณะ⁸ ได้ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนย้ายยาเสพติดในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ในปัจจุบันมีการเคลื่อนไหวอย่างเป็นพลวัต มีประสิทธิภาพ ทุกประเทศในภูมิภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการนี้ โดยมีการแบ่งบทบาทของแต่ละประเทศอย่างสมดุล สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ และสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และ

⁷ ประจัน มณีนิล, “สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้,” *รายงานการวิจัย* (สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2540), 3.

⁸ พรพิมล ตรีโชติ และคณะ, “ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน กัมพูชา และเวียดนาม,” *รายงานการวิจัย* (กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541).

สังคมของประเทศนั้นเป็นอย่างดี ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้ดุลพินิจในการจับหรือไม่จับกลุ่มชาวลาวผู้ค้ายาเสพติดด้วยเหตุผลของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความคุ้นเคย ความเมตตาในสถานะทางเศรษฐกิจ ไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวดในการปราบปรามด้วยการแสดงท่าทีไม่รับรู้ว่ามีลักลอบการยาเสพติดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังพบว่าเจ้าหน้าที่บางกลุ่มเข้าร่วมขบวนการกับข้าราชการลาวประชาชนลาว คอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลำเลียงยาเสพติด เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

บรรเลง ตั้งโกคานนท์⁹ ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้าของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้าได้แก่

- 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
- 1.2 ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 ปัจจัยนำ
- 1.4 ปัจจัยเอื้อ
- 1.5 ปัจจัยสนับสนุน

2. ปัจจัยเสี่ยงต่อการเสพยาบ้าของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยเอื้อ นอกนั้นเป็นปัจจัยเสี่ยงน้อย

3. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาบ้าของนักศึกษาอยู่ในระดับน้อย

4. แนวทางในการป้องกันการเสพยาบ้าของนักศึกษา ประกอบด้วย การทำการศึกษาวิจัยการสร้างนโยบาย สร้างกฎระเบียบ สร้างความเข้มแข็ง และการมีการป้องปราม

ถนัด ไบยา และคณะ¹⁰ ได้ศึกษาเรื่อง สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน เพื่อศึกษาศักยภาพขององค์กรชุมชน และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ ล้มเหลวในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดน่าน และจัดเวทีเสวนาระดมความคิดเห็นในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการวิจัยพบว่าจากการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดน่าน เช่น มาตรการกวาดล้าง ตรวจค้น จับกุม การป้องกัน การให้สุขศึกษา อย่างต่อเนื่อง ก็ไม่สามารถ

⁹ บรรเลง ตั้งโกคานนท์, “ปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้าของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543), 3.

¹⁰ ถนัด ไบยา และคณะ, “สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน,” รายงานการวิจัย (ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2544).

ยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคีผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกการทำงานแบบเครือข่าย และแกนนำเล็กละเอียดมาสนับสนุนพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผล และยังสามารถให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยในการกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นความเข้มแข็งของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รัฐต้องสนับสนุนชุมชนทางด้านงบประมาณ กระบวนการ วิชาการ และการบังคับใช้กฎหมายด้วย รัฐควรมีมาตรการอย่างเป็นรูปธรรมในการให้แรงจูงใจผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด และรัฐต้องสร้างกลไกการทำงานในลักษณะพหุภาคีอย่างเป็นรูปธรรม ในการบูรณาการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาฟื้นฟูอาชีพ และการสื่อสารสาธารณะ

ชวลิต วิสลดิลกพันธ์¹¹ ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษานโยบายการปราบปรามยาบ้าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2542” พบว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้ามีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น การกำหนดนโยบายการปราบปรามยาบ้า อาจเหมาะสมในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติ จากที่ผ่านมาหน่วยงานที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหายาบ้า เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และอื่น ๆ ไม่มีแนวทางในการประสานการแก้ไขปัญหายาบ้า จึงควรที่จะมีหน่วยงานที่ดูแลปัญหายาบ้าโดยตรง การปราบปรามยาบ้าต้องแยกผู้เสพออกจากผู้ค้า โดยผู้เสพให้ถือเป็นผู้ป่วยต้องได้รับการบำบัดรักษา สำหรับผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด และมีข้อเสนอแนะว่าการกำหนดนโยบายจากผู้นำสู่ผู้ปฏิบัตินั้น ควรจะมีการพิจารณาผลของการปฏิบัติว่าดีหรือไม่ เพื่อนำกลับไปทบทวนแก้ไข เพื่อจะได้นำมาปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมชัดเจน

นิमित รัศมี¹² ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องปรามการเสพยาบ้าของนักเรียน แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การเสพยาบ้าของนักเรียนแผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนแผนกวิชาช่างยนต์ จำนวน 13 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนที่มีประสบการณ์ และประวัติเกี่ยวกับการเสพยาบ้า ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่มี

¹¹ ชวลิต วิสลดิลกพันธ์, “การศึกษานโยบายการปราบปรามยาบ้าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2542,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544).

¹² นิमित รัศมี, “แนวทางการป้องปรามการเสพยาบ้าของนักเรียน แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544), 3.

ความเสี่ยงมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจาก การอดนอนกลางคืน การมาเรียนสาย และง่วงนอนในชั้นเรียน รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจากการสูบบุหรี่ และการดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ส่วนพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมที่เกิดจากการเก็บตัวอยู่คนเดียว หรือมีอาการซึมเศร้า จากปัญหา ต่าง ๆ

บุญธรรม บุญหมื่น¹³ ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าระดับค่อนข้างดี ทศนคติต่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับดี ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับยาบ้าอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับดี และพบว่าปัจจัยด้านอิทธิพลของเพื่อนมีอิทธิพลในระดับสูงต่อเด็กและเยาวชน

บุญรัตน์ สดใส¹⁴ ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการหวนกลับมาติดยาเสพติดของวัยรุ่น ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่หวนกลับมาติดยาบ้าเป็นเพศชาย ร้อยละ 85.7 มีอายุระหว่าง 15-20 ปี ร้อยละ 48.4 ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 67.0 มีอาชีพเป็นนักเรียน-นักศึกษา อายุที่กลุ่มตัวอย่างเสพยาบ้าครั้งแรกคืออายุ 11-15 ปี บรรยากาศในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลักษณ์เหมาะสม ร้อยละ 37.6 และบรรยากาศในครอบครัวที่มีภูมิลักษณ์มากเกินไปร้อยละ 11.8

¹³ บุญธรรม บุญหมื่น, “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543), 3.

¹⁴ บุญรัตน์ สดใส, “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการหวนกลับมาติดยาเสพติดของวัยรุ่น,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545), 3.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดตราด” ผู้วิจัยได้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการดำเนินงาน ต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน

3.2 แบบแผนการวิจัย

กิจกรรม	ช่วงการดำเนินกิจกรรม (เดือน)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. การเลือกหัวข้อวิจัย	/											
2. การศึกษาและค้นคว้าหัวข้อวิจัย	/											
3. นำเสนอโครงร่างวิจัยและ ออกแบบเครื่องมือวิจัย		/	/									
4. ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยวิจัย				/								
5. เก็บข้อมูล สัมภาษณ์					/	/	/					
6. วิเคราะห์ข้อมูล								/	/			
7. นำเสนอข้อมูล และประเมิน ผลการวิจัย										/		

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราดวิธีการสัมภาษณ์เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เป็นเทปบันทึกในการอัดเสียงขณะสัมภาษณ์ พร้อมกับประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ตั้งคำถามเป็นแนวคำถามปลายเปิด (Open – ended Question) กำหนดประเด็นคำถามกว้าง ๆ มีความยืดหยุ่นสูงเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ตอบคำถามได้อย่างเต็มที่ ซึ่งมีประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ดังนี้

1. นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
2. การนำนโยบายไปปฏิบัติในสมัยรัฐบาลนายทักษิณชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
3. ความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ติดต่อสัมภาษณ์ มีวิธีการสัมภาษณ์ดังนี้

1. ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์กับ
 - 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ประจำกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 4 นาย
 - 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด (ปส.) ประจำกองบังคับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 2 นาย
 - 3) เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนประจำสถานีตำรวจภูธรเมืองตราด จำนวน 2 นาย
 - 4) เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนประจำสถานีตำรวจภูธรคลองใหญ่ จำนวน 2 นาย
 และได้ชี้แจงวัน เวลา สถานที่ รวมทั้งรายละเอียดข้อมูลที่จะสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิดที่เตรียมไว้ รวมทั้งมีการบันทึกเทปประกอบการสัมภาษณ์
3. ภายหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ ผู้วิจัยนำเทปที่บันทึกเสียงสัมภาษณ์มาถอดความเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Descriptive Research) โดยพิจารณาตัวนโยบาย เปรียบเทียบความแตกต่าง และความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลมาบรรยายในเชิงพรรณนาความ (Descriptive Presentation) โดยใช้วิธีการนำเสนอแยกเป็นประเด็นคำถามที่ได้สัมภาษณ์

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร กับ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ตราด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาความแตกต่างนโยบาย ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัย รัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญ ต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการนำนโยบายป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 10 ราย ดังปรากฏรายละเอียด แบ่งจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนาย ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ตอนที่ 2 ความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ตอนที่ 1 ความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

จากการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการนำนโยบายป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 10 ราย ปรากฏรายละเอียด บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดังนี้

1.1 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร

“ในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จะเห็นได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านยาเสพติดของท่านอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ได้ดำเนินการประกาศสงครามกับยาเสพติดขั้นเด็ดขาด ซึ่งส่งผลให้ในช่วงรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จึงไม่ค่อยมีการระบาดของยาเสพติด เพราะมีการดำเนินการขั้นเด็ดขาดตั้งแต่ผู้ซื้อจนถึงผู้ผลิต”¹

“อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติดขั้นเด็ดขาด ยุคสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมีน้อยมาก เรียกได้ว่าน้อยมากที่สุดเท่าที่นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยเคยบริหารมา ปราบปรามตั้งแต่ผู้เสพจนถึงผู้จำหน่าย และที่น่าประทับใจคือสามารถจัดการผู้ผลิตรายใหญ่ๆ ได้จำนวนไม่น้อย”²

“ในสมัยอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ปัญหายาเสพติดแทบจะไม่มีในประเทศไทยเลย ท่านเด็ดขาดกับการปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างมาก อาทิเช่น ในช่วง 3 เดือนแรกที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกประหารชีวิตมากถึง 2,275 ราย ซึ่งลดจำนวนคดีที่มีเหตุเกิดจากการเสพยาเสพติดไปได้มากที่สุดทีเดียว”³

“ในสมัยที่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีมีการปราบปรามยาเสพติดดีมาก ทำให้ประชาชนทั่วไปรู้สึกปลอดภัยมากที่สุดทีเดียว อาทิเช่น ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ - 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ได้มีการทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติด ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่

¹ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฌนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

² ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฌนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฌนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ดำเนินสกัดกั้นและตามแนวชายแดน ซึ่งประสบผลสำเร็จ สามารถจับกุมผู้ผลิตรายใหญ่ได้อีกด้วย”⁴

“ช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นท่านสร้างผลงานด้านการปราบปรามยาเสพติดมากมาย อาทิเช่น ในปี 2546 ได้มีการจับกุมผู้ผลิตและผู้ค้ารายสำคัญได้สองพันกว่าราย และยัง สามารถจับกุมผู้ค้ารายย่อยได้อีกสองหมื่นรายราย ซึ่งทั้งหมดสามารถยึดของกลางได้ถึง สามสิบล้านเม็ดซึ่งเป็นผลงานที่ยังไม่สามารถมีนายกรัฐมนตรีคนไหนทำได้มาก่อน”⁵

“เป็นที่ทราบกันดีว่าช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น รัฐบาลจะเร่งรัดดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้นโยบายระยะเร่งด่วน โดยหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปรามคือ ผู้เสพต้องได้รับการเยียวยารักษา และส่วนผู้ค้ายั้นต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด และยังมีกรให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดอีกด้วย”⁶

“ช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น มีการควบคุมการนำเข้าสารเคมีบางตัวที่อาจนำไปสู่ขั้นตอนการผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด”⁷

⁴ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁶ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁷ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“ในสมัยอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็น นายกรัฐมนตรีนั้น ยังมีการสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตยาเสพติด และกำจัดเครือข่ายการจำหน่าย ยาเสพติดข้ามชาติ ซึ่งอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร สามารถทำ สำเร็จได้เป็นอย่างมากเลยทีเดียว”⁸

“ช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็น นายกรัฐมนตรีนั้น มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับ การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติดโดยให้ผู้ติ ดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทาง กฎหมาย พร้อมกันนี้ รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัดการฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่าง ทัวถึง เพื่อให้ผู้ที่เคยเสพยาเสพติดสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข”⁹

“รัฐบาลช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็น นายกรัฐมนตรีนั้น มีนโยบายในการป้องกันไม่ให้ประชาชนเสี่ยงต่อการเสพ สารเสพติด นั่นก็คือ การสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเข้มแข็ง และสิ่งนี้เป็นหน่วย พื้นฐานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและเป็นภูมิคุ้มกันประชาชนจากปัญหาสังคมแก่สมาชิก ทุกคน ทุกวัยในครอบครัว เรียกได้ว่าไม่ได้บริหารแค่ประเทศ แต่ยังบริหารคนใน ประเทศอีกด้วย”¹⁰

⁸ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฌนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁹ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฌนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹⁰ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฌนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

1.2 นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์

เวชชาชีวะ

“ในช่วงที่ อดีตนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี นั้น การปราบปรามด้านยาเสพติดไม่ได้มีความโดดเด่นมากนัก และเกิดคดีที่มีเหตุมาจากการเสพยาเสพติดจำนวนมากเลยทีเดียว ประเทศไทยในช่วงนั้นเรียกได้ว่าไม่ปลอดภัย”¹¹

“รัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของ ยาเสพติดมากนัก แต่ให้ความสำคัญในเรื่องอื่นๆมากกว่า ที่โดดเด่น น่าจะเป็นเรื่อง การปกป้องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ตลอด 1 ปี จากที่เห็นได้จากการที่รัฐบาล ได้พยายามจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนมีความสามัคคีกัน เติบโตและถวาย ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และด้วยพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชก็สามารถหล่อหลอมจิตใจของคนไทยเข้าไว้ด้วยกัน รัฐบาลมีการจัดกิจกรรมจัดงานต่างๆ ซึ่งทำให้ประชาชนคนไทยมีความสุข ที่สุดในรอบปี รัฐบาลในสมัยนั้นมีการเดินหน้านโยบายป้องกันเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์อย่างเต็มที่และหวังจะเห็นความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในการ ถวายความจงรักภักดี”¹²

“ในยุคที่อดีตนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นรัฐบาลนั้น มีการปราบปราม เรื่องยาเสพติดไม่มากนัก ทำให้มีคดียาเสพติดในยุครัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีจำนวน น้อยมาก ทั้งที่มีผู้ค้า และผู้เสพเพิ่มมากขึ้น แต่ด้วยเพราะไม่ได้รับนโยบาย ส่งเสริม ให้มีการปราบปรามอย่างเข้มงวด จึงส่งผลให้ผู้ค้ายาเสพติดในช่วงนั้นมีการ ขยายตัว หลังจากที่มีการค้ายาเสพติดมีอัตราน้อยลงในช่วงรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่ง แต่เชื่อว่าในยุคที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นรัฐบาลจะไม่มีการ

¹¹ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹² ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ปราบปรามยาเสพติด เพราะทางตำรวจที่รักษากฎหมายก็ได้ทำหน้าที่ในการจับกุมผู้ที่กระทำความผิดโดยเฉพาะเรื่องยาเสพติด จะมีการตรวจจับอย่างเต็มที่”¹³

“ในช่วงที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นรัฐมนตรีนั้นมีการออกนโยบายและมาตรการในการสนับสนุนให้มีการตรวจจับและปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนในด้านการปกป้องเงินทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งทำให้นาเสพติดในช่วงที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่ง จึงมีทำให้ยาเสพติดเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทยอีกครั้ง จากที่อดีตนายทักซิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งได้มีการปราบปรามเรื่องยาเสพติดอย่างหนัก แทบจะมีคดียาเสพติดที่ทางตำรวจได้จับกุมและมีการเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ เกือบทุกวัน ”¹⁴

“นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะไม่มีการกดดันผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง เพราะขาดการสร้างแรงกดดันนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่จะมาดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ก็ขาดความชัดเจนและขาดความเด็ดขาดแสดงให้เห็นว่าฝ่ายข้าราชการกับฝ่ายนักการเมืองไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะตนเองก็มาจากการรัฐประหารเป็นตำแหน่งที่มาจากการรัฐประหารที่ไม่ใช่ตามระบอบประชาธิปไตยดังนั้นจึงขาดความชัดเจนของนโยบายจะแตกต่างจากสมัยของท่านนายกฯ ทักซิณ ชินวัตรเป็นอย่างมาก ”¹⁵

“นายกรัฐมนตรีทักซิณ ชินวัตรกล้าคิด และกล้าลงมือทำอย่างเด็ดขาดและมีความชัดเจนใน เรื่องนี้เป็นอย่างมากเพราะถือว่าได้รับแรงสนับสนุนจากสมาชิกของพรรคการเมืองในสมัยนั้นเพราะเขา มาจากการเลือกตั้งผ่านการเห็นชอบจากประชาชนมาแล้ว เขามีสิทธิ อย่างชอบธรรมที่จะปฏิบัติตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน

¹³ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹⁴ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹⁵ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ดังนั้น ช่วงนั้นจะทำงานสืบสวน เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและต้องทำงานอย่างฉับไวด้วย เพราะเขามีเกณฑ์ชีวิต และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด”¹⁶

“โอ้ย สังเกตความแตกต่างได้เลยเพราะรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนั้นมาจากการรัฐประหาร ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย แต่รัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้นเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง จะมีความจริงจังไม่เหมือนกันหรอก เพราะสถานการณ์ทางการเมืองหรือสภาพแวดล้อมทางการเมืองของทั้ง 2 รัฐบาลไม่เหมือนกันเลยเศรษฐกิจก็แตกต่างกัน”¹⁷

“เป็นเรื่องที่ทราบกันน้อยมากว่า ในปี 2552 ที่อดีตนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นมีการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติด เป็นเรื่องที่รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะให้ความสำคัญ และดำเนินการอย่างเด็ดขาดเช่นกัน ทั้งการจับกุมดำเนินคดีการทำลายล้าง โดยอยู่บนพื้นฐานการเคารพสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และไม่มีการละเมิดสิทธิ หรือการฆ่าตัดตอนเกิดขึ้น ซึ่งผลในปี 2552 การปราบปรามมีความก้าวหน้าที่สุด”¹⁸

“ในยุคที่อดีตนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นรัฐบาลนั้นไม่ได้มีการนิ่งเฉยต่อการปราบปรามยาเสพติด แต่เป็นการปราบปรามแบบนุ่มนวล ซึ่งก็ไม่ มีประสิทธิผลเท่าที่ควร จนทำให้เป็นยุคที่ยาเสพติดกลับไปหมด และมีปัญหาตามมาอีกจำนวนไม่น้อยเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งคดีที่เกิดจากการเสพยาเสพติดก็มีมาก อาทิเช่น เสพสารเสพติดแล้วเกิดอาการหลอนจัดคนอื่นเป็นตัวประกัน เป็นต้น”¹⁹

¹⁶ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹⁷ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹⁸ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

¹⁹ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“รัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งท่านนายกฯ เขาจะมุ่งเน้นการปราบปรามอย่างจริงจังมากกว่าเพราะเขาต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน เขาจึงจะกลับมาจัดตั้งรัฐบาลได้อีกครั้ง เพราะสมัยนั้นจะมีการปราบปรามอย่างจริงจังมาก เพราะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ โดยเฉพาะการวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อประเมินการขึ้นเงินเดือนประจำปีของตำรวจฝ่ายสืบสวน”²⁰

กล่าวโดยสรุป ความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ คือ

1. ความแตกต่างด้านอิทธิพลของสภาพแวดล้อม พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจต่อมีผลต่อการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลทั้ง 2 รัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นนโยบายของพรรคไทยรักไทย ที่มีส่วนใหญ่ขับเคลื่อนด้วยนักธุรกิจหัวก้าวหน้า ละครส่วนใหญ่มีรากฐานทางการเมืองมาจากกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนพรรคไทยรักไทยในช่วงนั้น ซึ่งจะแตกต่างจากพรรคประชาธิปัตย์ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เป็นกลุ่มข้าราชการประจำ ซึ่งความแตกต่างของอิทธิพลของสภาพแวดล้อมอันเกิดจาก

2. ความแตกต่างด้านยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติด พบว่า เกิดจากการจัดลำดับหรือวางลำดับความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดของทั้ง 2 รัฐบาลมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นของการมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน ที่ต้องมีการสร้างความชอบธรรมจากนโยบายปราบปรามยาเสพติด โดยพิจารณาได้จากความเป็นมาของการจัดตั้งรัฐบาล ที่รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนั้น มาจากการรัฐประหาร ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย แต่รัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง เหตุผลของการกำหนดยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่จำเป็นต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนทั้ง ก็เพื่อให้การเลือกตั้งสมัยต่อไป ให้รัฐบาลของตนได้รับการเลือกตั้งกลับมาบริหารประเทศอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การจัดลำดับความสำคัญและการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนของทั้ง 2 รัฐบาล จะมีความแตกต่างกัน เป็นเพราะยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันของผู้นำพรรคการเมืองทั้ง 2 พรรคการเมือง

²⁰ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

3. ความแตกต่างด้านยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการขับเคลื่อนนโยบายปราบปรามยาเสพติด พบว่า การกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด การสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองและการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ โดยเฉพาะรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร เขาจะกำหนดตัวบุคคลที่มีประสบการณ์เข้ามาดำรงตำแหน่ง มีการวัดผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ใครทำไม่ได้ หรือทำไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการลงโทษทางวินัยและมีการกำหนดบทลงโทษชัดเจน มีปลดออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร กล้าคิดและกล้าลงมือทำอย่างเด็ดขาด และมีความชัดเจนในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าได้รับแรงสนับสนุนจากสมาชิกของพรรคการเมืองในสมัยนั้น ซึ่งสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน ที่เห็นชอบกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติดดังกล่าว ส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เห็นได้ชัดเจนว่า ขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด เพราะขาดบุคคลที่มีประสบการณ์ในการปราบปรามอย่างจริงจัง และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีการกดดันผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง เพราะขาดการสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่จะมาดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในการนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ก็ขาดความชัดเจนและขาดความเด็ดขาด แสดงให้เห็นว่าฝ่ายข้าราชการกับฝ่ายนักการเมือง ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ตอนที่ 2 ความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

จากการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 10 ราย ปรากฏรายละเอียดบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดังนี้

2.1 การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร

“รัฐบาลช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น มีนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ชัดเจน และเด็ดขาด

มาก เพราะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ยาบ้ายาเสพติดเกือบจะหมดสิ้นไปจากประเทศไทยเลยก็ว่าได้”²¹

“ช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรีนาย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ท่านมีนโยบายการปราบปรามยาเสพติดมากมาย ทั้งเด็ดขาดและได้ผลจริง อีกทั้งปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนก็น้อยลง ประชาชนในประเทศไทยมีความสุขมากยิ่งขึ้น”²²

“อดีตนายกรัฐมนตรีนาย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีด้วยความที่เป็นคนมุ่งมั่น และต้องการให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข จึงได้เล็งเห็นความสำคัญเรื่องปัญหาเสพติดเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มคนที่มีปัญหาเสพติดก่อความสงบสุขของคนในประเทศมากมาย ท่านจึงจัดการอย่างเด็ดขาด”²³

“อดีตนายกรัฐมนตรีนาย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีความเข้าใจบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่มาจากทางเลือกตั้งเป็นอย่างดี ดังนั้น การปราบปรามยาเสพติด จึงถือว่าการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมกับบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่เข้าใจความต้องการของประชาชน ซึ่งท่านบริหารจัดการออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ”²⁴

“อดีตนายกรัฐมนตรีนาย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เล็งเห็นความสำคัญของการปราบปรามยาเสพติดว่าส่งผลต่อการเกิดความไม่สงบสุขในประเทศไทยเป็นอย่างมาก จึงถือว่าการปราบปรามยาเสพติดเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมกับบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่เข้าใจความต้องการของประชาชน อีกทั้งการส่งเสริม

²¹ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

²² ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

²³ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

²⁴ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

นโยบายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น นโยบายแก้ไขปัญหาคาความยากจนของประชาชนรากหญ้า ที่ประสบกับปัญหาหนี้สินนอกระบบ ที่มีการแก้ไขด้วยนโยบายภาคปฏิบัติที่ชัดเจน จนประสบผลสำเร็จในด้านดังกล่าว”²⁵

“พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นนายกรัฐมนตรีที่มีนโยบายในรูปแบบประชานิยม คือ เข้าใจประชาชนและกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองกับความต้องการประชาชนอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้เกิดชื่อเสียงด้านการบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จโด่งดังทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่มียาเสพติดน้อยลงอย่างมากในช่วงนั้น”²⁶

“รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร พรรคเพื่อไทยวางยุทธศาสตร์ของพรรค ให้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเชิงอัตลักษณ์ของพรรค เพื่อสร้างจุดแข็งของพรรคเพื่อไทยในการทำให้ประชาชนสามารถจดจำภาพลักษณ์เชิงบวก ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพของพรรคเพื่อไทยอีกด้วย”²⁷

“รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร พรรคเพื่อไทยวางยุทธศาสตร์ของพรรค ให้นโยบายปราบปรามยาเสพติด เพื่อให้ตนมีความชอบธรรมทางการเมืองในการบริหารการปกครอง และเพื่อส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนที่จะสนับสนุนพรรคเพื่อไทยให้เป็นรัฐบาลต่อไป เพราะปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่ประชาชนคนไทยต้องการให้มีการเร่งแก้ปัญหาเป็นอย่างมาก”²⁸

²⁵ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

²⁶ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

²⁷ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

²⁸ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“รัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) มียุทธศาสตร์ไปในเชิงการป้องกันควบคุมการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน เพื่อสร้างความชอบธรรมจากนโยบายนี้เป็นอย่างมาก และผลที่ออกมากลับตื้นจนน่าตกใจ เพราะเป็นยุคที่ยาเสพติดในประเทศไทยแทบไม่มีเหลืออยู่เลย ประเทศชาติมีความสุขมาก”²⁹

“พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร วางลำดับความสำคัญการแก้ปัญหาปราบปรามยาเสพติด ให้เป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ เป็นการกำหนดให้เป็นผลงานเด่นเชิงนโยบายที่ประชาชนจดจำได้ การกำหนดลักษณะยุทธศาสตร์ และเป้าหมายเชิงปริมาณมากำกับติดตาม ทำให้การจัดการในระบบนี้ มีประสิทธิภาพมาก”³⁰

2.2 การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

“รัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่มีพื้นฐานเป็นนักบริหารและนักวิชาการ ยังขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างแท้จริง อีกทั้งขาดทักษะการพิจารณากำหนดนโยบายที่ชัดเจน จึงมองข้ามความสำคัญของการปราบปรามปัญหาเสพติดไป”³¹

“สมัยที่อดีตนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น ทำให้การปราบปรามยาเสพติดไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร เนื่องจากสภาวะการณ์ทางการเมือง และตัวอดีตนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเองที่ขาดวิสัยทัศน์การ

²⁹ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³⁰ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³¹ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

แก้ไขปัญหามภาวะเศรษฐกิจอย่างถ่องแท้ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาด้วยนโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดไว้”³²

“อดีตนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ยังมีการวางนโยบายการแก้ไขปัญหาได้ไม่ดีพอ อภิสิทธิ์ไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญของการลดปัญหาด้านอาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดนั้น ประเด็นสำคัญของสาเหตุการแพร่ระบาดของยาเสพติด เกิดขึ้นเพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนขาดโอกาสทางธุรกิจที่ดี จึงส่งผลให้เกิดการค้ายา เสพยาเสพติดเป็นจำนวนมากขึ้น หากสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหายาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ ซึ่งทักษิณเห็น”³³

“นโยบายปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากพรรคประชาธิปัตย์นั้น จะเห็นได้ว่ายังมีแรงกระตุ้นจากพรรคประชาธิปัตย์ ไม่มากเท่าพรรคเพื่อไทย จึงยังทำให้ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในนโยบายการปราบปรามยาเสพติดน้อยกว่ารัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร”³⁴

“นโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) ไม่ได้เป็นยุทธศาสตร์หลักหรือเป็นนโยบายนำของพรรคประชาธิปัตย์ ดังเช่น พรรคเพื่อไทย ฉะนั้นจึงทำให้เห็นความชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่พรรคเพื่อไทยมุ่งหวังสร้างฐานความนิยมและความชอบธรรมจากการปกครองบริหารในนโยบายปราบปรามยาเสพติดมากกว่ารัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์)”³⁵

³² ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³³ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³⁴ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³⁵ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มียุทธศาสตร์ของนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่ไม่ได้เน้นการป้องกันนำการปราบปราม เพราะได้โจมตีแนวทางของรัฐบาลทักษิณมาก่อน และดูเหมือนว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้วางยุทธศาสตร์ของพรรคในการหาความชอบธรรมจากนโยบายด้านอื่น มากกว่านโยบายปราบปรามยาเสพติด จึงส่งผลให้ไม่ได้มีการเน้นหนักและวางลำดับความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นลำดับต้นๆ อย่างเช่นพรรคเพื่อไทย”³⁶

“รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเน้นหนักและวางลำดับความสำคัญของนโยบายแทรกแซงการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งเลขาธิการ ป.ป.ส. เพราะกำหนดแนวทางลักษณะความสัมพันธ์ฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารในลักษณะการเมืองแยกออกจากการบริหาร ในด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลอภิสิทธิ์ก็ไม่ได้มีแรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจไปสู่ผู้ปฏิบัติงานมากนัก อีกทั้งยังไม่ได้เข้าไป แต่ไม่ได้เน้นหนักในเรื่องของการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งส่งผลให้ประชาชนชอบพรรคเพื่อไทยมากกว่า”³⁷

“อดีตนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่ได้มีการคิดนโยบายด้วยตนเองสักเท่าไร เนื่องจากเป็นคนที่ไม่เป็นตัวของตัวเอง เคารพผู้ใหญ่ จึงเมื่อมีการวางนโยบายต่าง ๆ ยังมีการวางนโยบายการแก้ปัญหาได้ไม่ดีพอ อภิสิทธิ์ไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งแท้จริงแล้วปัญหาเสพติด เกิดขึ้นเพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จึงส่งผลให้เกิดการค้ายา นั่นหมายความว่า หากประเทศไม่ค่อยมีปัญหาเสพติดแปรว่า เศรษฐกิจของประเทศต้องดีอย่างแน่นอน”³⁸

³⁶ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³⁷ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

³⁸ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“เดิมทีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีพื้นฐานเป็นนักบริหารและนักวิชาการ ส่งผลให้ไม่เข้าใจและขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ เพราะไม่มีความรู้ อีกทั้งขาดทักษะการพิจารณากำหนดนโยบายต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและสามารถทำได้จริง จึงทำให้มองข้ามความสำคัญของการปราบปรามปัญหาเสพติดไป ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่น่ามองข้าม”³⁹

“อดีตนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่ได้เป็นคนไร้ความสามารถแต่ด้วยความที่เกรงใจผู้ใหญ่มากไปหน่อย จึงทำให้นโยบายต่างๆส่งผลดีให้กับคนบางกลุ่มที่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ ตนเองก็ไม่กล้าวางมาตรการจัดการอย่างจริงจัง เนื่องจากพื้นฐานเป็นคนนอบน้อม ทำให้การแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำได้ไม่ดี รวมถึงปัญหาเสพติดด้วย”⁴⁰

กล่าวโดยสรุป ความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร นับว่าเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยที่มีพื้นฐานจากมากนักธุรกิจ โดยเฉพาะความมีวิสัยทัศน์ของผู้นำด้านการบริหารจัดการองค์การและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค อีกทั้งมีความเข้าใจบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่มาจากทางเลือกตั้งเป็นอย่างดี ดังนั้น การปราบปรามยาเสพติด จึงถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมกับบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่เข้าใจความต้องการของประชาชน อีกทั้งการส่งเสริมนโยบายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น นโยบายแก้ไขปัญหาคาชากรของประชาชนรากหญ้าที่ประสบกับปัญหาหนี้สินนอกระบบ ที่มีการแก้ไขด้วยนโยบายภาคปฏิบัติที่ชัดเจน จนประสบผลสำเร็จในด้านดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นนายกรัฐมนตรีที่มีนโยบายในรูปแบบประชานิยม คือ เข้าใจประชาชนและกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองกับความต้องการประชาชนอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้เกิดชื่อเสียงด้านการบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จโด่งดังทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีภาพลักษณ์ของประเทศที่มียาเสพติดน้อยลง และเศรษฐกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่มีพื้นฐานเป็นนักบริหารและนักวิชาการ ที่ยังขาดประสบการณ์ในการแก้ไข

³⁹ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁴⁰ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างแท้จริง อีกทั้งขาดทักษะการพิจารณากำหนดนโยบายที่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากสภาวะการณ์ทางการเมือง และขาดวิสัยทัศน์การแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจอย่างถ่องแท้ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาด้วยนโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กล่าวคือ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการลดปัญหาด้านอาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดนั้น ประเด็นสำคัญของสาเหตุ เกิดขึ้นเพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนขาดโอกาสทางธุรกิจที่ดี จึงส่งผลให้เกิดการค้า ยาเสพติดเป็นจำนวนมากขึ้น หากสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหายาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ เป็นต้น

2. ระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) สรุปได้ว่า รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร พรรคเพื่อไทยวางยุทธศาสตร์ของพรรค ให้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเชิงอัตลักษณ์ของพรรค เพื่อสร้างจุดแข็งของพรรคเพื่อไทยในการทำให้ประชาชนสามารถจดจำภาพลักษณ์เชิงบวกในการแก้ไขปัญหาเสพติดของพรรคเพื่อไทยได้ เพื่อให้ตนมีความชอบธรรมทางการเมืองในการบริหารการปกครอง และเพื่อส่งผลการตัดสินใจของประชาชนที่จะสนับสนุนพรรคเพื่อไทยให้เป็นรัฐบาลต่อไป ในขณะที่ยุทธศาสตร์รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากพรรคประชาธิปัตย์ที่มีต่อนโยบายปราบปรามยาเสพติดนั้น จะเห็นได้ว่ายังมีแรงกระตุ้นจากพรรคประชาธิปัตย์ ไม่มากเท่าพรรคเพื่อไทย จึงยังทำให้ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในนโยบายการปราบปรามยาเสพติดน้อยกว่ารัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งก็มีความเป็นไปได้ว่า นโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลอภิสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์) ไม่ได้เป็นยุทธศาสตร์หลักหรือ นโยบายนำของพรรคประชาธิปัตย์ ดังเช่นพรรคเพื่อไทย ฉะนั้นจึงทำให้เห็นความชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) มุ่งหวังสร้างฐานความนิยมและความชอบธรรมจากการปกครองบริหารในนโยบายปราบปรามยาเสพติดมากกว่ารัฐบาลอภิสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์)

3. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เพราะรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มียุทธศาสตร์ของนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่เน้นการป้องกันนำการปราบปราม เพราะได้โจมตีแนวทางของรัฐบาลทักษิณมาก่อน และดูเหมือนว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้วางยุทธศาสตร์ของพรรคในการหาความชอบธรรมจากนโยบายด้านอื่น มากกว่านโยบายปราบปรามยาเสพติด จึงส่งผลให้ไม่ได้มีการเน้นหนักและวางลำดับความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นลำดับต้น ๆ ในด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลอภิสิทธิ์ก็ไม่ได้มีแรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจไปสู่ผู้ปฏิบัติงานมากนัก อีกทั้งยังไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งเลขาธิการ ป.ป.ส. เพราะกำหนดแนวทางลักษณะความสัมพันธ์ฝ่ายการเมืองกับ

ฝ่ายบริหารในลักษณะการเมืองแยกออกจากการบริหาร แต่สำหรับรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) นั้นมี ยุทธศาสตร์ไปในเชิงการป้องกันควบคุมการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน เพื่อสร้างความชอบธรรมจากนโยบายนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งเห็นได้จากการวางลำดับความสำคัญให้เป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ การกำหนดให้เป็นผลงานเด่นเชิงนโยบายที่ประชาชนจดจำได้ การกำหนดลักษณะยุทธศาสตร์ และเป้าหมายเชิงปริมาณมากำกับติดตาม มีการสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจในการปฏิบัตินโยบายปราบปรามยาเสพติด และการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการสรรหาบุคคลให้มาเป็นเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อสามารถสนองตอบต่อนโยบายของฝ่ายตนให้ได้ดีที่สุด

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

จากการสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 10 ราย ปรากฏรายละเอียดบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะดังนี้

3.1 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร

“ในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) มีสภาพแวดล้อม/บริบทการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นลำดับต้นๆ เพราะพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนเป็นอันดับ 1 ซึ่งปัญหาเสพติดมาบั่นทอนความรู้สึกลดถอยของประชาชนในประเทศ ท่านจึงทำการปราบปรามอย่างหนัก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ดีและมีประสิทธิภาพ”⁴¹

⁴¹ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“พรรคการเมืองที่เป็นแกนนำรัฐบาลมีอิทธิพลอย่างมากในการจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ที่จะเน้นหนักนโยบายใดเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ให้ความสำคัญของการจัดตั้งแกนนำที่สนับสนุนนโยบายสาธารณะ (Public Policy Implementation) เพื่อไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ภาครัฐออกคำสั่งมา”⁴²

“รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรม เรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญอย่างมาก เนื่องจากพรรคเพื่อไทยได้วางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้ เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรค เพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเป็นอัตลักษณ์ของพรรคให้เป็นที่จดจำและเป็นที่ยอมรับของประชาชนตลอดไป”⁴³

“ที่ประชาชนสามารถจดจำการปราบปรามปัญหาเสพติดของรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรได้ เนื่องจาก พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเป็นจริงเป็นจัง และให้ความสำคัญมาก เพราะพรรคเพื่อไทยต้องการวางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้เป็นผลงานเด่น”⁴⁴

“รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรม เรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญอย่างมาก เพราะพรรคเพื่อไทยได้วางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับประชาชนได้จดจำ

⁴² ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁴³ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁴⁴ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก และเป็นแบบแผนที่ใช้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด”⁴⁵

“สมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด จะเห็นได้ว่าในยุคนั้นแทบไม่มีข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดเลย ถึงมีก็มีน้อยมาก เนื่องจากถูกรัฐบาลคุมเข้มทำให้เหล่าผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติดทั้งหลายต่างหวาดกลัว กับความเอาจริงของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร”⁴⁶

“สมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาดแบบใช้ความรุนแรง ซึ่งก็ใช้ได้ผลในประเทศไทย ส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหาเสพติดไปได้ไม่น้อยเลยทีเดียว ประชาชนก็สามารถอยู่บนสังคมได้อย่างรู้สึกปลอดภัย และมีความสุขมากในช่วงนั้น”⁴⁷

“สมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในรูปแบบนี้มีประสิทธิภาพมาก ส่งผลให้ในยุคนั้นปัญหาเสพติดประเทศไทยมีน้อยมาก นับว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิผลมากที่สุด”⁴⁸

“ประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ใช้รูปแบบเด็ดขาดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรโดยสมัย

⁴⁵ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁴⁶ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁴⁷ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁴⁸ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการเปิดสงครามกับยาเสพติด แบบใช้ความรุนแรง ซึ่งรูปแบบนี้มีประสิทธิภาพมากที่สุด”⁴⁹

“ในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติดแบบใช้ความรุนแรง ซึ่งก็ได้ผลในประเทศไทย เป็นการสร้างความมีอำนาจทางศีลธรรมในประเทศไทยโดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด ส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหาเสพติดไปได้ไม่น้อยเลยทีเดียว”⁵⁰

3.2 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

“รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้ลำดับท้าย ๆ ไม่ได้จัดวางไว้เป็นลำดับต้น ๆ จึงเป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่แย่กว่าการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) ที่มีการจัดวางสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้ลำดับต้น ๆ”⁵¹

“นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ แต่ให้ความสำคัญเรื่องอื่นแทน จึงมีความบกพร่องและไม่มีประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย เนื่องจากคนไทยเหมาะกับมาตรการเด็ดขาด”⁵²

⁴⁹ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵⁰ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵¹ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵² ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“สมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดให้อัตลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดน้อย จึงไม่เป็นที่จดจำของประชาชน และไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก เกิดปัญหาด้านยาเสพติดเคลื่อนเมืองเลยทีเดียวในยุคนั้น”⁵³

“สมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่ได้มีการกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญส่งผลให้นโยบายนี้ เป็นผลงานที่ด้อยไม่โดดเด่น ซ้ำยังเป็นจุดอ่อนของพรรคประชาธิปัตย์ในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี”⁵⁴

“การปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีความโดดเด่นเท่ากับสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งไม่เป็นที่จดจำของประชาชน และไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าตอนที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำกับดูแลปราบปรามยาเสพติดในสมัยนั้น เนื่องจากอภิสิทธิ์ไม่มีความรู้ด้านการเงินและการเมืองมากนัก ทำงานภายใต้การควบคุมของสุเทพ เทือกสุบรรณเสียมากกว่า”⁵⁵

“ประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีประสิทธิภาพน้อย ส่งผลให้ในยุคสมัยนั้น มีคดีที่มีความเกี่ยวเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดจำนวนมาก ผู้คนใช้ยาเสพติดกันโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะก็ไม่ได้มีการปราบปรามอย่างเข้มงวดจริงจัง

⁵³ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵⁴ ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵⁵ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

มีผู้ค้า และผู้ผลิตรายใหญ่เกิดขึ้นมากมายในยุคนั้น ส่งผลให้ประชาชนอยู่อย่างหวาดระแวง”⁵⁶

“ประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งการแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบนี้ไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก”⁵⁷

“การสร้างควมมีอำนาจทางศีลธรรมของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง ส่งผลต่อการมีอำนาจทางศีลธรรม (ความชอบธรรม) สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำ แต่แก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยวิธีนี้กับคนไทยไม่เป็นผล เพราะไม่มีความเด็ดขาด และ ไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดไปทั่ว และประชาชนอยู่ด้วยความหวาดกลัว”⁵⁸

“นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดนโยบายโดยเน้นให้ความสำคัญเรื่องอื่นแทนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้ประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าสมัยที่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี”⁵⁹

⁵⁶ ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵⁷ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵⁸ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

⁵⁹ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

“อัตลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดมีน้อย ประชาชนแทบจะนึกไม่ออกเลยว่าท่านทำอะไรเกี่ยวกับปัญหาเสพติดบ้างไม่เป็นที่จดจำของประชาชน อาจเป็นเพราะการปราบปรามยาเสพติดของ อภิสิทธิ์นั้นไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก เนื่องจากท่านยังให้ความสำคัญเรื่องอื่นมากกว่าปัญหาเสพติด ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนี้ยาเสพติดระบอบอย่างหนัก”⁶⁰

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แก่

1. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันไป ด้านสภาพแวดล้อม/บริบททางการเมืองก็นับเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยที่สภาพแวดล้อม/บริบทรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคเพื่อไทย) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นลำดับต้น ๆ แต่รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไม่ได้จัดวางไว้เป็นลำดับต้น ๆ ยังทำให้เห็นได้ว่าพรรคการเมืองที่เป็นแกนนำรัฐบาลมีอิทธิพลอย่างมากในการจัดลำดับความสำคัญ (priority) ที่จะเน้นหนักนโยบายใดเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า ความสำคัญของการนำนโยบายสาธารณะ (public policy implementation) ไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นการส่งผลให้นโยบายของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมโดยรวมได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพลอันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้ โดยควรให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายอย่างสัมพันธ์กัน ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการข้าราชการ และผู้ได้รับผลจากนโยบาย ตามลำดับ

2. การศึกษาการสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่แตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากการมุ่งเน้นสร้างความชอบธรรมในด้านที่แตกต่างกัน โดยที่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ

⁶⁰ ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2, สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

อย่างมากเพราะพรรคเพื่อไทยได้วางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้ เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรคเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเป็นอัตลักษณ์ของพรรคเพื่อไทยที่ประชาชนสามารถจดจำได้ ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก และเป็นแบบแผนที่ใช้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมาก แต่ในส่วนนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ แต่ให้ความสำคัญเรื่องอื่นแทน ทำให้อัตลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดน้อย ไม่เป็นที่จดจำของประชาชน และไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก

3. ความแตกต่างกันของสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อีกประการหนึ่งคือการสร้างควมมีอำนาจทางศีลธรรมในประเทศไทย โดยสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรมีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด แบบใช้ความรุนแรง ซึ่งก็ใช้ได้ผลในประเทศไทย และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในรูปแบบนี้มีประสิทธิภาพมาก ส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหายาเสพติดไปได้ไม่น้อยเลยทีเดียว แต่ในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง ส่งผลต่อการมีอำนาจทางศีลธรรม (ความชอบธรรม) สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำทางการเมืองในการปกครองบริหาร แต่แก้ไขปัญหายาได้ไม่เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับ “ความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจจังหวัดตราด” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 10 ราย สามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุป

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 ความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. ความแตกต่างด้านอิทธิพลของสภาพแวดล้อม พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจมีผลต่อการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลทั้ง 2 รัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นนโยบายของพรรคไทยรักไทย ที่มีส่วนใหญ่ขับเคลื่อนด้วยนักธุรกิจหัวก้าวหน้า และส่วนใหญ่มีรากฐานทางการเมืองมาจากกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนพรรคไทยรักไทยในช่วงนั้น ซึ่งจะแตกต่างจากพรรคประชาธิปัตย์ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เป็นกลุ่มข้าราชการประจำ ซึ่งความแตกต่างของอิทธิพลของสภาพแวดล้อมอันเกิดจาก

2. ความแตกต่างด้านยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติด พบว่า เกิดจากการจัดลำดับหรือวางลำดับความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดของทั้ง 2 รัฐบาลมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นของการมุ่งหวังความพึงพอใจจาก

ประชาชน ที่ต้องมีการสร้างความชอบธรรมจากนโยบายปราบปรามยาเสพติด โดยพิจารณาได้จาก ความเป็นมาของการจัดตั้งรัฐบาล ที่รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนั้น มาจากการรัฐประหาร ที่ไม่ได้ รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย แต่รัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง เหตุผลของการกำหนดยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่จำเป็นต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนทั้ง ก็เพื่อให้การเลือกตั้งสมัยต่อไป ให้รัฐบาล ของตนได้รับการเลือกตั้งกลับมาบริหารประเทศอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การจัดลำดับ ความสำคัญและการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนของทั้ง 2 รัฐบาล จะมีความแตกต่างกัน เป็น เพราะยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันของ ผู้นำพรรคการเมืองทั้ง 2 พรรคการเมือง

3. ความแตกต่างด้านยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการขับเคลื่อนนโยบายปราบปรามยาเสพติด พบว่า การกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด การ สร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองและการกำหนดตัวบุคคลใน ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ โดยเฉพาะรัฐบาลนาย ทักษิณ ชินวัตร เขาจะกำหนดตัวบุคคลที่มีประสบการณ์เข้ามาดำรงตำแหน่ง มีการวัดผลการ ปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ใครทำไม่ได้ หรือทำไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการ ลงโทษทางวินัยและมีการกำหนดบทลงโทษชัดเจน มีปลดออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร กล้าคิดและกล้าลงมือทำอย่างเด็ดขาด และมีความชัดเจนในเรื่องนี้ เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าได้รับแรงสนับสนุนจากสมาชิกของพรรคการเมืองในสมัยนั้น ซึ่งสมาชิกพรรคการเมือง ส่วนใหญ่ ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน ที่เห็นชอบกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติดดังกล่าว ส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เห็นได้ชัดเจนว่า ขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายหรือ ยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด เพราะขาดบุคคลที่มีประสบการณ์ในการปราบปรามอย่าง จริงจัง และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีการกดดันผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง เพราะขาดการ สร้างแรง กดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการบริหาร จัดการด้านบุคลากรที่จะมาดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในการนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ก็ขาด ความชัดเจนและขาดความเด็ดขาด แสดงให้เห็นว่าฝ่ายข้าราชการกับฝ่ายนักการเมือง ไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้นนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แตกต่างกันเนื่องจากรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นนโยบายของ พรรคไทยรักไทย ที่มีส่วนใหญ่ขับเคลื่อนด้วยนักธุรกิจหัวก้าวหน้า และส่วนใหญ่มีรากฐานทาง การเมืองมาจากกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ แต่รัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เป็นกลุ่มข้าราชการประจำ ซึ่งความแตกต่างของอิทธิพลของสภาพแวดล้อมและบวกกับการจัดตั้งรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชา

ชื่อนั้น มาจากการรัฐประหาร ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ส่วนรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง จึงทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่จำเป็นต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน เพื่อให้การเลือกตั้งสมัยต่อไป รัฐบาลของตนจะได้รับการเลือกตั้งกลับมาบริหารประเทศอีกครั้ง และด้วยการการบริหารบุคลากรได้ดี สามารถนำบุคคลที่มีประสบการณ์เข้ามาดำรงตำแหน่ง มีการวัดผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ใครทำไม่ได้หรือทำไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการลงโทษทางวินัยและมีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจน ส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เห็นได้ชัดเจนว่า ขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด เพราะขาดบุคคลที่มีประสบการณ์ในการปราบปรามอย่างจริงจัง และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีการกดดันผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดมีความแตกต่างกัน

5.1.2 การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร นับว่าเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยที่มีพื้นฐานมาจากนักธุรกิจ โดยเฉพาะความมีวิสัยทัศน์ของผู้นำด้านการบริหารจัดการองค์การและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค อีกทั้งมีความเข้าใจบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งเป็นอย่างดี ดังนั้น การปราบปรามยาเสพติด จึงถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมกับบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่เข้าใจความต้องการของประชาชน อีกทั้งส่งเสริมนโยบายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น นโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนรากหญ้าที่ประสบกับปัญหาหนี้สินนอกระบบ ที่มีการแก้ไขด้วยนโยบายภาคปฏิบัติที่ชัดเจน จนประสบผลสำเร็จในด้านดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นนายกรัฐมนตรีที่มีนโยบายในรูปแบบประชานิยม คือ เข้าใจประชาชนและกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองกับความต้องการประชาชนอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้เกิดชื่อเสียงด้านการบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จโด่งดังทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีภาพลักษณ์ของประเทศที่มียาเสพติดน้อยลง และเศรษฐกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่มีพื้นฐานเป็นนักบริหารและนักวิชาการ ที่ยังขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างแท้จริง อีกทั้งขาดทักษะการพิจารณากำหนดนโยบายที่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากสภาวะการณ์ทางการเมือง และขาดวิสัยทัศน์การแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจอย่างถ่องแท้ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาด้วยนโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กล่าวคือ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการลดปัญหาด้านอาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดนั้น ประเด็นสำคัญของสาเหตุ เกิดขึ้นเพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนขาดโอกาสทางธุรกิจที่ดี จึงส่งผลให้เกิดการค้า ยาเสพติด

ติดเป็นจำนวนมากขึ้น หากสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรม หรือปัญหายาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ เป็นต้น

2. ระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) สรุปได้ว่า รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร พรรคไทยรักไทยวางยุทธศาสตร์ของพรรค ให้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเชิงอัตลักษณ์ของพรรค เพื่อสร้างจุดแข็งของพรรคไทยรักไทยในการทำให้ประชาชนสามารถจดจำภาพลักษณ์เชิงบวก ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของพรรคไทยรักไทยได้ เพื่อให้ตนมีความชอบธรรมทางการเมืองในการบริหาร การปกครอง และเพื่อส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนที่จะสนับสนุนพรรคไทยรักไทยให้เป็น รัฐบาลต่อไป ในขณะที่ยุทธศาสตร์รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากพรรคประชาธิปัตย์ที่มีต่อ นโยบายปราบปรามยาเสพติดนั้น จะเห็นได้ว่ายังมีแรงกระตุ้นจากพรรคประชาธิปัตย์ ไม่มากเท่าพรรค ไทยรักไทย จึงยังทำให้ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในนโยบายการปราบปรามยาเสพติดน้อยกว่า รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งก็มีความเป็นไปได้ว่า นโยบายปราบปรามยาเสพติดของ รัฐบาลอภิสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์) ไม่ได้เป็นยุทธศาสตร์หลักหรือ นโยบายนำของพรรค ประชาธิปัตย์ ดังเช่นพรรคไทยรักไทย ฉะนั้นจึงทำให้เห็นความชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างรัฐบาล ของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) มุ่งหวังสร้างฐานความนิยมและความชอบธรรมจาก การปกครองบริหารในนโยบายปราบปรามยาเสพติดมากกว่ารัฐบาลอภิสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์)

3. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เพราะ รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มียุทธศาสตร์ของนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่เน้น การป้องกันนำการปราบปราม เพราะได้โจมตีแนวทางของรัฐบาลทักษิณมาก่อน และดูเหมือนว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้วางยุทธศาสตร์ของพรรคในการหาความชอบธรรมจากนโยบายด้านอื่น มากกว่า นโยบายปราบปรามยาเสพติด จึงส่งผลให้ไม่ได้มีการเน้นหนักและวางลำดับความสำคัญของนโยบาย ปราบปรามยาเสพติดเป็นลำดับต้น ๆ ในด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลอภิสิทธิ์ก็ไม่ได้มี แรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจไปสู่ผู้ปฏิบัติงานมากนัก อีกทั้งยังไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการกำหนด ตัวบุคคลในตำแหน่งเลขาธิการ ป.ป.ส. เพราะกำหนดแนวทางลักษณะความสัมพันธ์ฝ่ายการเมืองกับ ฝ่ายบริหารในลักษณะการเมืองแยกออกจากการบริหาร แต่สำหรับรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) นั้นมี ยุทธศาสตร์ไปในเชิงการป้องกันควบคุมการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน เพื่อสร้างความชอบธรรมจากนโยบายนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งเห็นได้จากการวางลำดับความสำคัญให้เป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ การกำหนดให้ เป็นผลงานเด่นเชิงนโยบายที่ประชาชนจดจำได้ การกำหนดลักษณะยุทธศาสตร์ และเป้าหมาย เชิงปริมาณมากำกับติดตาม มีการสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจในการปฏิบัตินโยบาย

ปราบปรามยาเสพติด และการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการสรรหาบุคคลให้มาเป็นเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อสามารถสนองตอบต่อนโยบายของฝ่ายตนให้ได้ดีที่สุด

ดังนั้นการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จึงมีการปฏิบัติงานในการปราบปรามยาเสพติดของแต่ละสมัยมีประสิทธิภาพแตกต่างกัน ซึ่งมีผลมาจากรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรมีพื้นฐานมาจากนักธุรกิจ มีความเข้าใจความต้องการของประชาชน มีการแก้ไขด้วยนโยบายภาคปฏิบัติที่ชัดเจน จนประสบผลสำเร็จ มีนโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเชิงอัตลักษณ์ของพรรคมิยยุทธศาสตร์ไปในเชิงการป้องกันควบคุมการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและวางลำดับความสำคัญให้เป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ ส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีพื้นฐานเป็นนักบริหารและนักวิชาการ ที่ยังขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างแท้จริง อีกทั้งขาดทักษะการพิจารณากำหนดนโยบายที่ชัดเจน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจอย่างถ่องแท้ ทั้งยังมีการวางลำดับความสำคัญในการปราบปรามยาเสพติดน้อย และไม่ได้มีแรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจไปสู่ผู้ปฏิบัติงาน จึงทำให้การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติมีความแตกต่างกัน

5.1.3 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันไป ด้านสภาพแวดล้อม/บริบททางการเมืองก็นับเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยที่สภาพแวดล้อม/บริบทรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นลำดับต้น ๆ แต่รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไม่ได้จัดวางไว้เป็นลำดับต้น ๆ ยังทำให้เห็นได้ว่าพรรคการเมืองที่เป็นแกนนำรัฐบาลมีอิทธิพลอย่างมากในการจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ว่าจะเน้นหนักนโยบายใดเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า ความสำคัญของการนำนโยบายสาธารณะ (Public Policy Implementation) ไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นการส่งผลให้นโยบายของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมโดยรวมได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพลอันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้ โดยควรให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายอย่างสัมพันธ์กัน ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการข้าราชการ และผู้ได้รับผลจากนโยบาย ตามลำดับ

2. การศึกษาการสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่แตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากการมุ่งเน้นสร้างความชอบธรรมในด้านที่แตกต่างกัน โดยที่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญอย่างมากเพราะพรรคไทยรักไทยได้วางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้ เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรคเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเป็นอัตลักษณ์ของพรรคไทยรักไทยที่ประชาชนสามารถ จดจำ ได้ ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก และเป็นแบบแผนที่ใช้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมาก แต่ในส่วนนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ แต่ให้ความสำคัญเรื่องอื่นแทน ทำให้อัตลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดน้อย ไม่เป็นที่จดจำของประชาชน และไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก

3. ความแตกต่างกันของสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อีกประการหนึ่งคือการสร้างความมีอำนาจทางศีลธรรมในประเทศไทย โดยสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรมีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด แบบใช้ความรุนแรง ซึ่งก็ใช้ได้ผลในประเทศไทย และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในรูปแบบนี้มีประสิทธิภาพมาก ส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหาเสพติดไปได้ไม่น้อยเลยทีเดียว แต่ในส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มี การขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง ส่งผลต่อการมีอำนาจทางศีลธรรม (ความชอบธรรม) สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำทางการเมืองในการปกครองบริหาร แต่แก้ไขปัญหายาได้ไม่เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบอบอย่างหนัก

ดังนั้นปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความแตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม/บริบททางการเมือง ที่แตกต่างกัน โดยที่สภาพแวดล้อม/บริบทรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตร การจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นลำดับต้น ๆ กำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด แบบใช้ความรุนแรงส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหาเสพติด แต่ในยุครัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไม่ได้จัดวางไว้เป็นลำดับต้น ๆ มุ่งเน้นสร้างความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่มาก มีการขับเคลื่อนโครงการแก้ไข

ปัญหาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง ส่งผลต่อการมีอำนาจทางศีลธรรม สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำทางการเมืองในการปกครองและบริหาร แต่แก้ไขปัญหาคิดไม่ได้เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก จึงทำให้ประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดมีความแตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ความแตกต่างนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. ความแตกต่างด้านอิทธิพลของสภาพแวดล้อม พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจมีผลต่อการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลทั้ง 2 รัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นนโยบายของพรรคไทยรักไทย ที่มีส่วนใหญ่ขับเคลื่อนด้วยนักธุรกิจหัวก้าวหน้า และส่วนใหญ่มีรากฐานทางการเมืองมาจากกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนพรรคไทยรักไทยในช่วงนั้น ซึ่งจะแตกต่างจากพรรคประชาธิปัตย์ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะที่เป็นกลุ่มข้าราชการประจำ ซึ่งความแตกต่างของอิทธิพลของสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอโณมา คองเตแบก (2555) หน้าที่ประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจมีผลต่อการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลแต่ละยุค

2. ความแตกต่างด้านยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติด พบว่า เกิดจากการจัดลำดับหรือวางลำดับความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดของทั้ง 2 รัฐบาลมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นของการมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน ที่ต้องมีการสร้างความชอบธรรมจากนโยบายปราบปรามยาเสพติด โดยพิจารณาได้จากความเป็นมาของการจัดตั้งรัฐบาล ที่รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนั้น มาจากการรัฐประหาร ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย แต่รัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรนั้น เป็นรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง เหตุผลของการกำหนดยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่จำเป็นต้องสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนทั้ง ก็เพื่อให้การเลือกตั้งสมัยต่อไปให้รัฐบาลของตนได้รับการเลือกตั้งกลับมาบริหารประเทศอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการจัดลำดับความสำคัญและการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนของทั้ง 2 รัฐบาล จะมีความแตกต่างกัน เป็นเพราะยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันของผู้นำพรรคการเมืองทั้ง 2 พรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อโณมา

คงตะแบก (2555) ได้กล่าวไว้ว่าหน้าที่ประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ โดยการวางลำดับความสำคัญของนโยบายการปราบปรามยาเสพติดเป็นลำดับต้น ๆ

3. ความแตกต่างด้านยุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองในการขับเคลื่อนนโยบายปราบปรามยาเสพติด พบว่า การกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด การสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองและการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ โดยเฉพาะรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร เขาจะกำหนดตัวบุคคลที่มีประสบการณ์เข้ามาดำรงตำแหน่ง มีการวัดผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ใครทำไม่ได้ หรือทำไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการลงโทษทางวินัยและมีการกำหนดบทลงโทษชัดเจน มีปลดออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร กล้าคิดและกล้าลงมือทำอย่างเด็ดขาด และมีความชัดเจนในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าได้รับแรงสนับสนุนจากสมาชิกของพรรคการเมืองในสมัยนั้น ซึ่งสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน ที่เห็นชอบกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติดดังกล่าว ส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เห็นได้ชัดเจนว่า ขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด เพราะขาดบุคคลที่มีประสบการณ์ในการปราบปรามอย่างจริงจัง และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีการกดดันผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง เพราะขาดการสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่จะมาดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในการนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมก็ขาดความชัดเจนและขาดความเด็ดขาด แสดงให้เห็นว่าฝ่ายข้าราชการกับฝ่ายนักการเมือง ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อโณมา คงตะแบก (2555) หน้าที่ประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ เนื่องจากการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการปราบปรามยาเสพติด การสร้างแรงกดดันเชิงนโยบายและการสนับสนุนนโยบายจากพรรคการเมืองและการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ

5.2.2 การนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติ ในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร นับว่าเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยที่มีพื้นฐานมาจากนักธุรกิจ โดยเฉพาะความมีวิสัยทัศน์ของผู้นำด้านการบริหารจัดการองค์การและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค อีกทั้งมีความเข้าใจบทบาทของ

นายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งเป็นอย่างดี ดังนั้น การปราบปรามยาเสพติด จึงถือว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมกับบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่เข้าใจความต้องการของประชาชน อีกทั้งการส่งเสริมนโยบายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น นโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนรากหญ้าที่ประสบกับปัญหาหนี้สินนอกระบบ ที่มีการแก้ไขด้วยนโยบายภาคปฏิบัติที่ชัดเจน จนประสบผลสำเร็จในด้านดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นนายกรัฐมนตรีที่มีนโยบายในรูปแบบประชานิยม คือ เข้าใจประชาชนและกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองกับความต้องการประชาชนอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้เกิดชื่อเสียงด้านการบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จโด่งดังทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีภาพลักษณ์ของประเทศที่มียาเสพติดน้อยลง และเศรษฐกิจเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่มีพื้นฐานเป็นนักบริหารและนักวิชาการ ที่ยังขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างแท้จริง อีกทั้งขาดทักษะการพิจารณากำหนดนโยบายที่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากสภาวะการณ์ทางการเมือง และขาดวิสัยทัศน์การแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจอย่างถ่องแท้ จึงทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านการปราบปรามยาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กล่าวคือ การแก้ไขปัญหายาเสพติด ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการลดปัญหาด้านอาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดนั้น ประเด็นสำคัญของสาเหตุ เกิดขึ้นเพราะภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนขาดโอกาสทางธุรกิจที่ดี จึงส่งผลให้เกิดการค้า ยาเสพติดเป็นจำนวนมากขึ้น หากสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหายาเสพติดให้ลดน้อยลงได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแวน มิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter and Van Horn) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในนโยบายเป็นเบื้องต้นการกระทำหรือการดำเนินการดังกล่าวอาจจะโดยภาครัฐหรือเอกชนทั้งในลักษณะของกลุ่มหรือบุคคลก็ได้ เนื่องจากบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่เข้าใจความต้องการของประชาชน มีการแก้ไขด้วยนโยบายภาคปฏิบัติที่ชัดเจน จนประสบผลสำเร็จ

2. ระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) สรุปได้ว่า รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร พรรคไทยรักไทยวางยุทธศาสตร์ของพรรค ให้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเชิงอัตลักษณ์ของพรรค เพื่อสร้างจุดแข็งของพรรคไทยรักไทยในการทำให้ประชาชนสามารถจดจำภาพลักษณ์เชิงบวก ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของพรรคไทยรักไทยได้ เพื่อให้คนไทยมีความชอบธรรมทางการเมืองในการบริหารการปกครอง และเพื่อส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนที่จะสนับสนุนพรรคไทยรักไทยให้เป็นรัฐบาลต่อไป ในขณะที่ยุทธศาสตร์รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากพรรคประชาธิปัตย์ที่มีต่อนโยบายปราบปรามยาเสพติดนั้น จะเห็นได้ว่ายังมีแรงกระตุ้นจากพรรคประชาธิปัตย์ ไม่มากเท่าพรรคไทยรักไทย จึงยังทำให้ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในนโยบายการปราบปรามยาเสพติดน้อยกว่า

รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งก็มีความเป็นไปได้ว่า นโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลอภิสิทธิ์ (พรรค ประชาธิปัตย์) ไม่ได้เป็นยุทธศาสตร์หลักหรือ นโยบายนำของพรรค ประชาธิปัตย์ ดังเช่นพรรคไทยรักไทย ฉะนั้นจึงทำให้เห็นความชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) มุ่งหวังสร้างฐานความนิยมและความชอบธรรมจากการปกครองบริหารในนโยบายปราบปรามยาเสพติดมากกว่ารัฐบาลอภิสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรรศ ให้ความหมายว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบายแผนงานและการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้นเนื้อหาสาระของการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเน้นการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation Processes) เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ เนื่องจากรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร พรรคไทยรักไทยวางยุทธศาสตร์ของพรรค ให้นโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายเชิงอัตลักษณ์ของพรรค

3. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เพราะรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มียุทธศาสตร์ของนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่เน้นการป้องกันนำการปราบปราม เพราะได้โจมตีแนวทางของรัฐบาลทักษิณมาก่อน และดูเหมือนว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้วางยุทธศาสตร์ของพรรคในการหาความชอบธรรมจากนโยบายด้านอื่น มากกว่านโยบายปราบปรามยาเสพติด จึงส่งผลให้ไม่ได้มีการเน้นหนักและวางลำดับความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นลำดับต้นๆ ในด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลอภิสิทธิ์ก็ไม่ได้มีแรงกดดันเชิงนโยบายและแรงจูงใจไปสู่ผู้ปฏิบัติงานมากนัก อีกทั้งยังไม่ได้เข้าไปแทรกแซงการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งเลขาธิการ ป.ป.ส. เพราะกำหนดแนวทางลักษณะความสัมพันธ์ฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารในลักษณะการเมืองแยกออกจากการบริหาร แต่สำหรับรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) นั้นมี ยุทธศาสตร์ไปในเชิงการป้องกันควบคุมการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน เพื่อสร้างความชอบธรรมจากนโยบายนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งเห็นได้จากการวางลำดับความสำคัญให้เป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ การกำหนดให้เป็นผลงานเด่นเชิงนโยบายที่ประชาชนจดจำได้ การกำหนดลักษณะยุทธศาสตร์ และเป้าหมายเชิงปริมาณมากำกับติดตาม มีการสร้างแรงกดดันนโยบายและแรงจูงใจในการปฏิบัตินโยบายปราบปรามยาเสพติด และการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการสรรหาบุคคลให้มาเป็นเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อสามารถสนองตอบต่อนโยบายของฝ่ายตนให้ได้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อโณมา คงตะแบก (2555) หน้าที่ประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพ

ปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ เนื่องจากรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตรมียุทธศาสตร์ไปในเชิงการป้องกันควบคุมการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะมุ่งหวังความพึงพอใจจากประชาชน

5.2.3 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

1. ทั้งสองรัฐบาลระหว่างรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) และรัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกันไป ด้านสภาพแวดล้อม/บริบททางการเมืองก็นับเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยที่สภาพแวดล้อม/บริบทรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พรรคไทยรักไทย) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไว้เป็นลำดับต้นๆ แต่รัฐบาลของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พรรคประชาธิปัตย์) มีการจัดวางความสำคัญของนโยบายปราบปรามยาเสพติดไม่ได้จัดวางไว้เป็นลำดับต้นๆ ยังทำให้เห็นได้ว่าพรรคการเมืองที่เป็นแกนนำรัฐบาลมีอิทธิพลอย่างมากในการจัดลำดับความสำคัญ (priority) ที่จะเน้นหนักนโยบายใดเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า ความสำคัญของการนำนโยบายสาธารณะ (public policy implementation) ไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นการส่งผลให้นโยบายของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสังคมได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพลอันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้ โดยควรให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายอย่างสัมพันธ์กัน ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการข้าราชการ และผู้ได้รับผลจากนโยบาย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วอลเตอร์ วิลเลียม (Walter Williams) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แต่ไหนเพียงใด เนื่องจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์กรหลายองค์กรรวมทั้งบุคคลจากหลายฝ่ายเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือมีบทบาทและอิทธิพลอันส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือประสบกับความล้มเหลวได้

2. การศึกษาการสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่แตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากการมุ่งเน้นสร้างความชอบธรรมในด้านที่แตกต่างกัน โดยที่รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญอย่างมากเพราะพรรคไทยรักไทยได้วางยุทธศาสตร์ให้นโยบายนี้ เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรคเพื่อ

สร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเป็นอัตลักษณ์ของพรรคไทยรักไทยที่ประชาชนสามารถ จดจำ ได้ ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก และเป็นแบบแผนที่ใช้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพมาก แต่ในส่วนนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกำหนดนโยบายโดยเน้นความชอบธรรมเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นสำคัญ แต่ให้ความสำคัญเรื่องอื่นแทน ทำให้อัตลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องการปราบปรามยาเสพติดน้อย ไม่เป็นที่จดจำของประชาชน และไม่ได้สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเท่าที่ควร เพราะประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อโณมา คงตะแบก (2555) หน้าที่ประการสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลคือการตอบสนองความต้องการ การแก้ไขสภาพปัญหาหรือสภาพที่คิดว่าจะเกิดเป็นปัญหาของประชาชนซึ่งมักจะอยู่ในรูปของนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ เนื่องจากการวางยุทธศาสตร์และนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นผลงานเด่น/จุดแข็งของพรรคเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก และการเป็นอัตลักษณ์ของพรรค ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก

3. ความแตกต่างกันของสาเหตุสำคัญต่อประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อีกประการหนึ่งคือการสร้างควมมีอำนาจทางศีลธรรมในประเทศไทย โดยสมัยรัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและเด็ดขาด โดยการเปิดสงครามกับยาเสพติด แบบใช้ความรุนแรง ซึ่งก็ใช้ได้ผลในประเทศไทย และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในรูปแบบนี้มีประสิทธิภาพมาก ส่งผลให้ในยุคนั้นประเทศไทยหมดปัญหายาเสพติดไปได้ไม่น้อยเลยทีเดียว แต่ในส่วนรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มี การขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง ส่งผลต่อการมีอำนาจทางศีลธรรม (ความชอบธรรม) สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำทางการเมืองในการปกครองบริหาร แต่แก้ไขปัญหายาได้ไม่เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพรสแมน และวิลดาฟสกี (Pressman and Wildavsky) เห็นว่าการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการเพียงครั้งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของโครงการก็ยังคงถือว่าเป็นความล้มเหลว เนื่องจากรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มี การขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบไม่ใช้ความรุนแรง สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่ผู้นำทางการเมืองในการปกครองบริหาร แต่แก้ไขปัญหายาได้ไม่เด็ดขาด และไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคนั้นเป็นยุคที่ยาเสพติดระบาดอย่างหนัก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดนั้นมีความสำคัญมาก ควรมีนโยบายเพื่อสนับสนุนให้มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรมีการจับตารวบจับและกวาดล้างผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติดอย่างจริงจัง เพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่มีมานานแล้วยังไม่ถูกแก้ไขอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มียุทธศาสตร์หรือนโยบายมาสนับสนุนให้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง และให้ปัญหาเสพติดหมดสิ้นไปในประเทศไทย

5.3.1.2 นโยบายการปราบปรามยาเสพติดให้หมดสิ้นไปในประเทศ ควรมีหลายหน่วยงานร่วมมือกัน ด้วยความสามัคคี ต้องมีการกดดันเชิงนโยบาย เพื่อให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้ซึ่งประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติด

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

5.3.2.1 การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด ควรศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ หน่วยงาน เพื่อผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ โดยรูปแบบในการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องการปราบปรามคดียาเสพติดและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิจัยเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

5.3.2.2 การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการปราบปรามยาเสพติด สมัยรัฐบาล นายทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด ควรศึกษาการจํานวนกลุ่มตัวอย่าง ที่พอเหมาะ ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพื่อผลของการวิจัยที่น่าเชื่อถือ โดยรูปแบบในการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องการปราบปรามคดียาเสพติดและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิจัยเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผน. *การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2556.

บทความวารสาร

วรเดช จันทรศร. “การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบและคุณค่า.” *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์* (24 ตุลาคม 2527).

วิทยานิพนธ์

ชวลิต วิสลดิลกพันธ์. “การศึกษานโยบายการปราบปรามยาบ้าระหว่างปี พ.ศ. 2538-2542.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

นิमित รัชมี. “แนวทางการป้องปรามการเสพยาบ้าของนักเรียน แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิค เชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

บรรเลง ตั้งโกลคานนท์. “ปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้าของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

บุญธรรม บุญหมื่น. “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและ

คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

บุญรัตน์ สดใส. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทวนกลับมาติดยาเสพติดของวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

โทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงยุติธรรม. “รัฐบาลรุกยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2556.”

<http://moj.go.th/en/moj> (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559).

สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลคุณภาพ. “การแพร่ระบาดของยาเสพติดในรอบ 10 ปี.”

http://www.hiso.or.th/hiso/tonkit/tonkits_18.php (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559).

สำนักงานแรงงาน จังหวัดตราด. “สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ,” <http://trat.mol.go.th>

[/node/271](http://trat.mol.go.th/node/271) (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559).

เอกสารอื่น ๆ

คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544.

คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาวันที่
23 มีนาคม พ.ศ.2548.

ถนัด ไบยา และคณะ. “สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน.” *รายงานการวิจัย*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2544.

พรพิมล ตรีโชติ และคณะ. “ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ลาว พม่า จีน
กัมพูชา และเวียดนาม.” *รายงานการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.

ประจัน มณีนิล. “สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดน
ภาคใต้.” *รายงานการวิจัย*. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่,
2540.

สัมภาษณ์

ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย,
ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ถนอมไชย
ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 3. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย,
ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 4. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย,
ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1. สัมภาษณ์โดย
เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ฝ่ายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2. สัมภาษณ์โดย
เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท., เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 1. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท.,
เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด คนที่ 2. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท.,
เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 1. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท.,
เมษายน 2560.

ฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองใหญ่ คนที่ 2. สัมภาษณ์โดย เพาพะงา ฅนอมไชย, ม.ป.ท.,
เมษายน 2560.

Books and Book Articles

Van Meter Donald S. and Carl E. van Horn. "The Policy Implementation Process : A
Conceptual Framework." *Administration and Society*, (1975) : 6.

Walter Williams. *Social Policy Research and Analysis : The Experience in the federal
Social Agencies*. New York : American Elsevier, 1971.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล

ร้อยตำรวจโทหญิง เพาพะงา ถนอมไชย

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

รอง สว.ด้าน ตม.ทอ.ภูเก็ต

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๕๖ – ๒๕๕๒

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

พ.ศ.๒๕๕๓ – ๒๕๕๗

นักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ ๖๗ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

จังหวัดนครปฐม

พ.ศ.๒๕๕๗

จบการศึกษาปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

(ตร.) จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (นรต. รุ่นที่ ๖๗)

